

سجل احوال ولی دوقره پیشنهاد شده است
 یکی اینکه لایحه الغای قانون پوست بره
 مقدم باشد.
 آقای تدین
 (اجازه)
تقدین - بنده هیچ فلسفه نمی بینم که
 طرح قانونی الغای قانون پوست بره
 جز در دستور بودجه رسد با اینکه مقدم باشد.
 بنده عقیده دارم بهمان ترتیب که
 دستور را اعلان فرمودند آقایان موافقت
 کنند اول طرح قانونی راجع به اسامی ماهها
 بدهم قانون سجل احوال مطرح شود.
رئیس - رای میگیریم.
حاج میرزا عبدالوهاب - خوبست
 یک کسی که موافق است توضیح بدهد.
رئیس - آقای امین الشریعه.
 (اجازه)
امین الشریعه - آقای امین الشریعه
 فرمودند فلسفه نمی بینم که این قانون
 امشب مطرح شود.
 فلسفه صحیحی دارد بجهت اینکه باید
 تکلیف پوست بره نظریه قوی که آن را دارد
 و موقع بهار است معلوم شود یا باید مجلس
 شورای ملی رای بدهد.
 آن قانونی که برای منع صدور پوست
 بره وضع شده است لغو است که مردم
 تکلیف خود را بدانند یا باید تصویب کند
 تا مردم دنبال این تجارت بلند نشوند بنده
 معتمد که تفسیر که تفسیر الفاظ و لغات یک
 همچو امر مهمی نیست که وقت ما را قوت
 کند ما هر وقت میتوانیم الفاظ و لغات را
 تغییر بدهم.
 اما چیزی که موقش میگذرد و ممکن است
 در دنبال آن ضرری مردم وارد نیاید بمقدمه
 من باید مقدم باشد بخصوص برای این قبیل
 امور که ممکن است یک پول هائی هم از خارجه
 بداخله بیارند و مقدمه من اگر مدار اقتصادیات
 یک قدمی برداریم بهتر از تغییر لغات و الفاظ
 است.
رئیس - رای میگیریم آقایانی که
 تصویب میکنند طرح قانونی راجع به الغای
 قانون منع صدور پوست بره جز در دستور
 امشب و در درجه اول واقع شود قیام
 فرمایند.
 (عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد.
 شاهزاده محمدولی میرزا پیشنهاد
 کرده اند لایحه سجل احوال مقدم باشد.
 آقای محمدولی میرزا.
 (اجازه)
محمدولی میرزا - این پیشنهاد
 که بنده کردم برای این است که یکی
 دو ماده از لایحه قانون سجل احوال که رجعت
 کرده بکمیسیون جزا و مجلس برگشته
 و نظر باینکه قانون نظام اجاری شورومش
 تقریب مطرح خواهد شد و نه ایجاب لزوم
 اهمیت را دارد که قبل از این که داخل شور

دوم قانون نظام اجاری بشویم بقیه قانون
 سجل احوال بگذرد و مذاکرات مختصری
 هم در اطرافش خواهد شد.
 لذا بهتر این است قبل این موضوع
 مطرح شود بعد داخل موضوعات دیگر
 بشویم.
 والا تمام موضوعات را بطور ناقص
 بگذاریم مسئله دیگر را پیش بکشیم هیچ
 کاری صورت نخواهیم داد.
شیروانی - بنده مخالفم
رئیس - بفرمایند.
شیروانی - بنده میدانم آقایان چرا
 اصراری در توضیح وقت مجلس دارند ممکن است
 در عوض همین فرمایشاتی که حضرت والا
 کردند.
 ما اینجا رای میدادیم که یک ماده
 که نصف کاره کرده بودیم آن وقت میرفتیم
 سر قانون سجل احوال.
 بنا بر این بنده با این قبیل پیشنهاد
 ها مخالفم.
رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای
 محمد ولی میرزا را تصویب میکنند قیام
 فرمایند.
 (عده قلیلی برخاستند)
رئیس - تصویب نشد.
 طرح قانونی راجع به تغییر اسامی
 ماهها از ماده اول مطرح است.
 (شرح آنی قرائت شد)
 ماده اول مجلس شورای ملی تصویب
 می نماید که از نوروز ۱۳۰۴ تاریخ رسمی
 سالانه مملکت بترتیب ذیل معمول گردد و
 دوات مکلف است که در تمام دوات دولتی
 اجراء نماید:
 الف - بماده تاریخ:
 سال حجرت حضرت خاتم النبیین محمد
 ابن عبدالله صلوات الله علیه از مکه معظمه
 بمدينه طيبه.
 ب - آغاز سال:
 روز اول بهار
 ج - سال:
 کما کان شمس حقیقی
 در اسامی و عده ایام ماهها
 ۱ - فروردین ۳۱ روز
 ۲ - اردی بهشت ۳۱ روز
 ۳ - خرداد ۳۱ روز
 ۴ - تیر ۳۱ روز
 ۵ - مرداد ۳۱ روز
 ۶ - شهریور ۳۱ روز
 ۷ - مهر ۳۰ روز
 ۸ - آبان ۳۰ روز
 ۹ - آذر ۳۰ روز
 ۱۰ - دی ۳۰ روز
 ۱۱ - بهمن ۳۰ روز
 ۱۲ - اسفند ۳۰ روز
 نصربه در غیر سنین کبیسه اسفند ۲۹
 روز خواهد بود.
رئیس - آقای سلطان العلماء پیشنهاد

کرده اند این طرح از دستور امشب خارج
 شود. (خطاب آقای سلطان العلماء)
 بفرمایند.
سلطان العلماء - رای بگیری
رئیس - آقایان اینکه تصویب میکنند
 این طرح از دستور امشب خارج شود قیام
 فرمایند.
 (چند نفری قیام نمودند)
رئیس - تصویب نشد.
 آقای حائری زاده
 (اجازه)
حائری زاده - بعضی فکرها هست
 که بجای خودش خوبست مثلا اگر یک
 منجمی این فکر را شریک بود خوبست و هییی
 ندارد فرضاً بنده از لفظ حمل منترج شده
 باشم خواسته باشم اسمش را بگذارم چمن
 یا اسمش را فروردین بگذارم این چندان
 اهمیت ندارد.
 یکی از منجمین طهران آقای سید جلال
 الدین طهرانی دوازده
 ماه برای خودش پیدا کرده و روز های
 او را هم معلوم کرده
 بنده دیدم اسامی آن با اصول مناسبتش
 بشر است تا این اسامی که حضرت والا پیدا
 کردند
 مثلا برج حمل را اسمشرا گذاشته
 چمن آرا و مناسبتش هم بیشتر است تا فروردین
 که آقای ارباب کیخسرو ترجمه کرده اند
 بهم مانندی روانان که مساوات ارواح باشد
 این ترجمه فروردین است.
 از حیث مناسبت باین برج که برج
 حمل باشد من چمن آرا را که آقای سید جلال
 الدین اختیار کرده بهتر میدانم هم چنین
 اردی بهشت که از طرف آقای ارباب کیخسرو
 ترجمه شد بنظم کامل و تقدس بهترین این
 تقدیمی است که قبل از اینکه این قانون
 از مجلس بگذرد داده اند دو مطلبه چاپ
 کردند.
شیروانی - مطبوعات آزاد است
حائری زاده - راست است آزاد است
 ولی این ترجمه است که شده
 اردی بهشت بنظم کامل و تقدس بهترین
 ترجمه شده برج نور را آقای آقا سید جلال
 الدین گل آور نام گذارده است
شیروانی - از خرچنگ بهتر است
حائری زاده - بنده حب و بغضی با
 ماهی و بره و دوستی با خرچنگ و عقرب
 ندارم.
 کما اینکه پروژه هائی که دیگران
 آوردند ایشان موافقت کردند در راجع بصرف
 وقت هم این نقض فرض است
 زیرا پیش ماده است و خواننده شده و
 بفرمایش خودش هم تغییر الفاظ است و
 بالاخره چیزی که حتمی است این است که
 ضرری بجائی نمی رسد بجز صرف وقت و اگر
 ضرری بجائی نمی رسد در این باب خوبست
 سببد و خشت و پنجره و کسری باشد یک
 حرف بزیم نه در موقتی که میخواهند رای
 بگیرند برویم بیرون و فکر بکنیم

می کند
 پاسی و یک روز سی و یکروز از روی هر
 تناسبی که بنظرش میرسد
 این دیگر چیزی نیست که ما به بنیم
 آیا فروردین بهتر است یا حمل یا چمن آرا
 و بنده اصولاً پامشول کردم وقت مجلس باین
 قبیل مذاکرات مخالف بودم و نمی خواستم
 در این موضوع حرف بزنم
 ولی دیدم آقایانی که پیشنهاد کرده اند
 خیال کرده اند کار مهمی است و مملکت را
 از بدبختی بنبذ بختی میکنند
 در صورتی که تبدیل لغات و الفاظ مملکت
 را بجائی نمی کشاند
 ما باید در امور اقتصادی و کارهای
 اساسی صرف وقت کنیم
 امتیاز برب السوس از کمیسیون گذشته
 وما ابدأ از او یاد نمی کنم که این هلف های
 بیابان را لااقل یک کسی بیاید عصاره اش
 را بگیرد و یک منافی برای مملکت پیدا
 کند.
 تغییر الفاظ چیزی نیست که فایده برای
 مملکت داشته باشد
 بعلاوه موقع این رای قبل از سنه ۱۳۰۴
 بود و در این سال که شدیم منجمین آن اسامی
 ترکی و عربی و فارسی هر چه بودند تقویم
 ها چاپ کردند
 این را هم آقایان لازم میدانستند آقای
 ارباب داده اند چاپ کرده اند و دیگر لازم
 نیست ما وقتمان را در مجلس صرف تغییر الفاظ
 کنیم.
رئیس - آقای شیروانی
 (اجازه)
شیروانی - بنده برای اینکه وقت
 مجلس تصویب نشود سه چهار کلمه بیشتر
 عرض نمیکنم
 یک اشخاصی بتاریخ و ملیت مملکت
 اهمیت میدهند نمی شود این را یک گناهی
 فرض کرد
 اگر آقای ارباب کیخسرو یک لغاتی را
 حفظ کرده اند
 گناه برای ایشان نیست سالها هم
 روی اشخاص نباید حل کرد
 یک موضوعی که در مجلس باید باید
 دید آن موضوع چه چیز است ممکن است
 بنده به آقای حائری زاده کم ارادت باشم
 ولی پروژه های خوبی بجاس آوردند و
 و بنده هم با ایشان موافقت کردم.
 کما اینکه پروژه هائی که دیگران
 آوردند ایشان موافقت کردند در راجع بصرف
 وقت هم این نقض فرض است
 زیرا پیش ماده است و خواننده شده و
 بفرمایش خودش هم تغییر الفاظ است و
 بالاخره چیزی که حتمی است این است که
 ضرری بجائی نمی رسد بجز صرف وقت و اگر
 ضرری بجائی نمی رسد در این باب خوبست
 سببد و خشت و پنجره و کسری باشد یک
 حرف بزیم نه در موقتی که میخواهند رای
 بگیرند برویم بیرون و فکر بکنیم

این زاری بهمیدم و فوراً داخل کارهای
 دیگر که بنظر ایشان رسیده بشویم و اما اینکه
 فرمودند در تقویمها ترکی و عربی و غیره
 هست.
 اینها در آن تقویم ایرانی هم هست
 و بهلوی تاریخ ایرانی تاریخ سایر ملل را
 هم ثبت کرده ایم
 یعنی هم در قدیمی ها هم در این تقویم
 های جدید
 (که ملاحظه فرموده ایم هم این ترجمه
 ها را که مسخره کردید) هست و هم آن خرچنگ
 و گاو و بز و بزنگ هست و بنده عقیده ام این
 است که بیش از این وقت مجلس را تلف
 نکنیم.
 (جمعی گفتند - مذاکرات کافی
 است)
شریحمداد دامغانی - کسانی
 نیست.
رئیس - آقایان یک مذاکرات کافی
 میدانند قیام فرمایند
 (اغلب نمایندگان قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد.
 چند فقره پیشنهاد است قرائت میشود
ورای میگیریم
ضیاء عالی اعظمین مخبر کمیسیون
معارف - در ماده اول یک اصلاحی است
 که در موقع تقدیم رابرت اشتباه شده آقایان
 تصحیح بفرمایند
 در قسمت دوازدهم که نوشته شده است
 اسفند سی روز تصویب کمیسیون بیست و نه
 روز بود و نصربه که نوشته شده در غیر سنین
 کبیسه اسفند بیست و نه روز خواهد بود باید
 نوشته شود در سنین کبیسه اسفند بیست و نه روز
 خواهد بود.
رئیس - نسبت باین طرح تقاضای
 قویت شده و تصویب هم شده یک شور بیشتر
 ندارد.
 (پیشنهاد آقای آقا شیخ محمد علی طهرانی
 شرح ذیل قرائت شد)
 این بنده پیشنهاد می نماید که مواد به
 طریق ذیل اصلاح شود
 ماده اول - مجلس شورای ملی تصویب
 مینماید که از نوروز ۱۳۰۴ تاریخ رسمی
 شمس سالانه مملکت بطریق ذیل معمول
 گردد
 و دولت مکلف است که در تمام دوات
 دولتی اجراء نماید
 الف - بماده تاریخ شمس سال هجرت
 حضرت خاتم النبیین محمد بن عبدالله صلی اله
 علیه و آله وسلم از مکه معظمه بمدينه طيبه
 ب - آغاز سال روز اول بهار
 ج - سال کما کان شمس حقیقی
 د - اسامی عده ماهها
 اول فروردین دوم اردی بهشت سوم خرداد
 چهارم تیر پنجم مرداد
 یکم فروردین دوم اردی بهشت سوم خرداد
رئیس - پیشنهاد کننده اینطور نوشته

همینطور قرائت میشود
 (بقیه پیشنهاد شرح آنی
 خوانده شد)
 ششم - شهریور
 هفتم - مهر
 هشتم - آبان
 نهم - آذر
 دهم - دی
 یازدهم - بهمن
 دوازدهم - اسفند
 ه - ایام ماهها مطابق ایام بروج
 نصربه هر گاه تعوییل شمس به برجی
 ا بعد از ظهر باشد روز بعد روز اول ماه شمسی
 خواهد بود و الا همان روز روز اول ماه شمسی
 محسوب است
رئیس - آقای طهرانی
 (اجازه)
آقا شیخ محمد علی طهرانی -
 در این پیشنهادی که از طرف کمیسیون
 معارف شده بنده اعتراض داشتم
 لهذا این پیشنهاد را کردم اولاً معین
 نکرده که سال سال شمسی است یا مطلق
 است
 بنده پیشنهاد کردم سال شمسی باشد
 ثانیاً ماهها را آقایان اعضاء کمیسیون
 معتمد معارف آمده اند سی و یک روز کرده
 اند و سی روز و بعضی از ماهها که ماه آخر
 باشد
 بیست و نه روز یاسی روز و این اعتبار
 بنظر بنده اساس علمی ندارد
 بواسطه خاطر اینکه اگر ما بخواهیم
 اوضاع قدیمه ملی خود را زنده کنیم
 مجبوریم برویم سرخسخته مترقه و روی
 کبیسه آن خسته مترقه که آباها معین
 کرده بودند
 برای این بود که ملت ایران پنجروز
 از برای جامه معیانی خدمت میگردند.
 الان هم در این زود شته معمول است
 در آن پنجروز خدمت می کنند و اجرت
 نمی گیرند.
 آنها این معمول را دارند ما از آن
 سمت حرکت نکرده ایم که آثار قومیت
 قدیمه از زمان جشید را ایضا کنیم حالا
 آمده ایم یک کیفیت مخصوصی را وضع
 کرده ایم
 من دلم میخواهد ما را سی روز قرار
 بدهم سی روز و سی و یک روز بدلفهوا
 نیست
 اینکار یک اساس علمی دارد و از
 روی آن باید جلورفتد و اگر مجلس شورای
 ملی بالاتفاق رای بدهد نه اینجا بلکه
 اگر در تمام مجالس دنیا رای بدهد که
 زوایای مثلث مساوی باشد
 قائمه است هر گز زوایای مثلث باشد
 قائمه مطابقت نمیکنند همیشه و همه وقت در
 هر کره از کرات زوایای مثلث مساوی پادو قائمه
 هستند

است.
 اگر ما میتوانستیم حرکات کواکب را
 در اختیار خود بیاوریم و بگویم سال سیصد
 و شصت و شش روز است و کواکب باین ترتیب
 سیر کنند
 مثلا زمین دور شمس یا شمس دور
 زمین که هیچ فرق نمی کند باین ترتیب سیر
 کنند.
 آنوقت میتوانستیم شش ماه اول را سی
 و یک روز شش ماه آخر را سی روز قرار
 بدیم
 و اختیار کواکب در دست ما باشد
 ولی حقیقت اینطور نیست حقیقت این است
 که وقتی شمس بقصه اعتدال ریزی رسیده در تمام
 روی زمین شب و روز مساوی است و دوازده
 ساعت شب است دوازده ساعت روز
یک فقره نمایندگان - اینطور
 نیست.
آقا شیخ محمد علی طهرانی -
 خیر دوازده ساعت شب است دوازده ساعت
 روز.
 تقریباً نیم دقیقه ساعت حقیقی با ساعت
 رسمی تفاوت پیدا میکند یعنی از دقیقه
 کمتر
 بنده نخواستم آن اندازه دقت علمی
 بکنم
 چون یک موضوع علمی را نباید در
 اینجا تحت مباحثه قرارداد. بالاخره وقتی
 که حرکت را حرکت شمس گرفتیم حتماً
 در یک برج وقتیکه دائره را دوازده قسمت
 کردیم شمس سی یک روز حرکت
 میکند
 یعنی حمل سی و یک روز است همین
 طور نور سی و یکروز است وقتی بچوزا
 رسیدیم قطعاً سی و دو روز خواهد شد.
 شما رای بدید سی و یک روز است
 نمیشود.
 در آفاق ماهیه شمالی نقطه انقلاب
 صیفی که اول تابستان و منتهی الیه بپندی روز و
 منتهی الیه کمی شب در آن وقت است صادر
 آنوقت میخواهید بگویند ماهی و دور روز
 نیست سی و یک روز است
 بهین تقویمی هم که آقای ارباب
 کیخسرو برای آقایان طبع و نشر کرده
 اند مراجعه کنیم خواهیم دید اول تابستان
 مطابق با این تقویم نیست
 ما باید در قرن بیستم حقایق را در
 مجلس روی کار بیاوریم
 که بدانند از این جهت بنده پیش
 نهاد کردم که ایام ماههای اجدادی ما که
 فروردین تا آذر باشد
 مطابق حقیقت باشد یعنی ایام حمل
 مطابق با ایام فروردین ایام اردی بهشت
 مطابق با نور و اینطور تا آخر وقتی اینکار
 را کردیم
 هیچ وجه من الوجوه کسی بما نمی
 خندند

که بگویند مجلس ملی برخلاف اصول
 علمی یک ماده وضع کرد اول
 اول تابستان مطابق اول ماه چهارم ملی ما
 خواهد شد پس بعد همینطور تقسطنط
 اعتدال خرفی اول ماه هفتم ملی مملکتی
 ما خواهد بود
 هیچ اعتراضی هم ندارد و در تمام
 نقاط دنیا هم تصدیق کرده اند حالا آقایان
 میفرمایند حمل نباشد
 باشد یا نباشد بما مربوط نیست اینها
 یک اصطلاحات علمی است از عرب تکلفه
 ایم و این الفاظ فارسی است شما میفرمایید
 ایام ماه مطابق واقع و تقسطنط الامر با بروج
 مطابق میشود و کیسه هم پیدا نمی کند که
 زحمتی برای کسی باشد
 متلا هر چهار سال چهار سال اجزاء
 ادارات بیاید نگاه کنند به پیشنهاد چهار
 سال گذشته است
 که آن ماه آخر را سی روز حساب
 کنند و اسباب زحمتشان باشد یک بچهاره
 یک حکمی در پنجاه سال قبل گرفته و امروز
 پرسنل یک وزارتخانه میخواهد مراجعه کند
 به بیست و دو شخص پنجاه سال استخدام شده
 قانون استخدام شامل حال او هست یا نیست
 چهار مرتبه مطابق کند
 با ایام غیر مضبوطی که مقرون با حقیقت
 نیست
 از این جهت بنده پیشنهاد کردم که ایام
 ماهها مطابق ایام بروج باشد و هیچ ضرری
 هم وارد نمیآید
رئیس - آقای تقی زاده
 (اجازه)
تقی زاده - آقایان چند ملاحظه در
 این موضوع فرمودند و بیشتر ملاحظاتی بر
 مگردید باین اصل که آقایان تصور میکنند
 مقصود این است که ماهها را هم باید شمس
 حقیقی قرارداد
 اولاً باید گفت تمام ملل یک اساس
 تاریخ صحیح تا امروز در ادوار ترقی خود اخذ
 کرده اند
 و ایران هیچ اساس تاریخ صحیح تا
 امروز در این ادوار اخیر نداشته ولی بیست
 سال قبل خواستند سنه مایه در ایران ترتیب
 بدهند.
 چنانچه هر ملتی که بترتیب سال قمری
 معامله میکرد
 حس کرد که در امور مایه باید سال
 شمسی داشته باشد
 برای اینکه اگر سال شمسی نداشته
 باشد مثلاً که در سال بیست و چهار میلیون
 پول خرج میکنند اگر قمری حساب کنیم در
 هر سه سال باید دو میلیون بیشتر صرف کنیم
 زیرا در هر سه سال یک ماه زیادتر می شود دو
 میلیون دولت زبان میکند
 بیش از اینها شما اینها ملتفت شدند
 در نور سال پیش ۱۲۰۶ آنها هم تاریخشان
 را شمسی قراردادند

ولی يك سهوی در آنوقت برای آنها واقع شد که آنها از آنروز باینطرف را شمس کردند و آن به پیشتر قمری گذاشتند آنها اعمال برای آنها هزار سیه و چهل است .

نودسالت را شمس گذاشتند یعنی اسامی رومی شیاط و تشرین و غیره در ایران هم وقتی کمزک دانه شد تصور کردند که يك سال شمس برای امور دواتی لازم است از مردم پرسیدند

که سال چندم شمس است هیچ در دست نبود گفتند در سالهای منجمین يك عمل وتوری هست که آنها میدانند همان را بلزیکها گرفتند و معمول کردند .

ولی آنوقت غافل از این شدند که در همان وقت که سال شمس را نطق میکنند سال ایرانی قنبر را اخذ کنند . یعنی همان سال ملی ایران و این را هم نباید خیال کرد که مال پیش از اسلام است .

بلکه بعد از اسلام هم تا زمان استیلاي متول جاری بوده حتی سدهیم گفته است اول اردی بهشت ماه جلالی که در شصت و پنجاه شش است و آنوقت در میان عامه جاری بوده و فقط از برای نگاه داشتن روح مذهبی در میان جامعه سال قمری معمول داشته اند ولی سال شمس بهر حال لازم است و کسی نمی تواند در این موضوع شکی داشته باشد .

اما در مسئله ماه شمس آقایان اشتباه میکنند . این يك چیز بکلی موهومی است ماه شمس برای هیچ ملتتی در دنیا لازم نیست و هیچ ملتتی تا بحال ماه شمس اتخاذ نکرده فقط چیزیکه لازم است این است که سرو ته سال با هم وفق بندهد .

هر کسی هم بخواهد دروازه ماه را بیست و نه روز یا بیست و هشت روز یا سی و یک روز یا سی و یکروز یا سی و چهار روز بگیرد ممکن است .

ولی آخرش سیصد و شصت و پنجروز باید پرسود .

این موضوع نجومی است که مدار زمین دور آفتاب بدوازده قوس متساوی تقسیم میشود .

ولی زمین این قوس را در ایام متساوی طی نمیکند یکی را سی روز طی میکنند یکی را سی و یک روز و برای هیچکس در هیچ موقتی و برای هیچ عملی لازم نیست که بدانند اول آن قوس بادوم و سوم آن کی رسیده است .

مگر برای حجامت و فصد و حمام رفتن لازم باشد و يك اشتباهی هم آقایان میکنند که خیال میکنند حمل وتور مرتب است یعنی مثلا تور سی و يك روز و جوزای و دو روز است .

بنده عرض میکنم غیر اینطور نیست

حمل سی و يك روز و یازده ساعت و نیم است و توری و یکروز و فلان و جوزا سی و یکروز و هیجده ساعت و فلان است اینها را روی هم جمع میکنند آنوقت تمام ماهها سیصد و شصت و پنجروز و چندساعت و فلان میشود ولی بنده نمیخواهم زیاد در این باب شرح بدهم فقط میخواهم يك عرضی بکنم و آن اینست که اینگونه مسائل را بنده تصور نمیکردم که در چند دقیقه ممکن است تمام شود برای اینکه یکقسمت فنی دارد و يك قسمته مباحثه که آقایان اسامی را تغییر بدهیم صلاح ما هست؟

نیست آری از اول بهار شروع کنیم یا از اول زمستان؟ یا این الفاظ فارسی شود یا فلان شود؟

ولی قسمت عملیش را يك کمی سبونی در مجلس بود او هم بمعلومات خودش اکتفا نکرد .

منجمین مملکت را دعوت کردند و نشستند و اینطور اصلاح کردند و اگر بنا شود که در قسمت عملیش مذاکره شود باید مثل لایحه اوزان و مقادیر که میگویید واحد وزن گرام است و گرام يك سانتی متر مکعب آب معطر چهار درجه است یکی از آقایان پیشنهاد کند

یکسانتی متر مکعب آب معطر در شش درجه باشد یکی دیگر بگوید آب غیر معطر باشد

اینها ربطی باین مسئله ندارد و بنده با آقایان اطینان می دهم تمام ملاحظاتی که ممکن است از خیال فرد فرد آقایان بگذرد

بنده شخصاً حاضرم بیرون جواب بدهم .

یکی از آقایان فرمودند که این بروج مساوی است

مثلا آفتاب در موقع معین مطابق بروج بره راه میرود اینهم صحیح نیست

برای اینکه حالا آفتاب در برج حمل مطابق صورت حوت است و اصلاً جایش عوض شده است

ولی وقتی ما سیصد و شصت و پنجروز و پنجساعت و چهل و هشت دقیقه و چهل و پنج ثانیه و نیم مثلا سال داریم همانطوریکه آقای طهرانی گفته ما نمیتوانیم عرض کنیم باید سیصد و شصت و پنجروز و پنجساعت و نیم متساوی است

یعنی آن پنجروز زیادی را بدهیم بخورد آن دوازده ماه بهتر ترتیبی که می خواهد باشد

مگر برای حجامت و فصد و حمام رفتن لازم باشد و يك اشتباهی هم آقایان میکنند که خیال میکنند حمل وتور مرتب است یعنی مثلا تور سی و يك روز و جوزای و دو روز است .

باید بگویند در هر چهار سال یکروز زیادی باشد

و در هر صد و بیست و هشت سال فلانطور باشد

ولی اینطور نگفته اند و همانطور که منجمین تحویل شمس را تعیین کردند هر وقت قبل از ظهر واقع می شد آنروز به پنجروز بود

و هرروز بعد از ظهر واقع می شد فرمایش نورد بود

پس وقتی که بعد از ظهر واقع شود يك روز خود بخود کمیسه داریم و اینکه آقایان گفتند چرا شش ماه اول سال را سی و یکروز قرارداد اند و آنها را مقید بوده اند که بعضی از ماههای ما اولش با اول ماه نجومی مطابق شود لازم است عرض کنم آن چیزی که بیشتر لازم است اعتدال ربیعی روز اولش روز اول فروردین ماه میشود

زیرا بهار و تابستان صد و هشتاد و شش روز و یازده ساعت است و پاییز و زمستان صد و هفتاد و نه روز و چیزی کمتر است

لهذا باید این ترتیب اعتدال خرفی هم با اول ماه ایرانی مباحثه

و اما این حمل وتور هیچ ترتیب معینی ندارد اما اینکه اسمها را چرخش میکنند اگر يك وقتی میخواستند محرم و صفر را عوض کنند آنوقت خوب بود میگفتند عوض نکنند ولی ما حالا ماههای عربی را نگذاریم

و خراجک و غیره را بر میداریم و این اسامی هیچ منافاتی با چیزی ندارد

یعنی بجای محرم و صفر بگذارند بجای حمل وتور گذاشته می شود که در هیچ جای دنیا در هیچ تاریخ عالم اسم ما زمینی نبوده است

و هیچ ملتتی برای خودش انتخاب نکرده و اسمایش هم چندان فایده ندارد لغابری می گردیم به ماههایی در ایران تا زمان سلجوقیه امده اول بوده و حالا هم در بعضی جاها معمول است

اینرا هم دوباره تکرار میکنم اینکه گفته شده است شمس حقیقی برای این است که هیچ کمیسه ندارد مگر آن سالی که خود بخود کمیسه تولید می کند

یعنی بعد از آنکه استخراج کردند که تحویل آفتاب بعد از ظهر است فردا نوروز میشود

برای هیچکس لازم نمی شود و این همان سال شمس حقیقی است و این ماهها را هم وقتی مرتب کنیم درست می آید

و يك احیای سنت ملی هم می شود که هیچ منافاتی با چیزی دیگری ندارد

رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقای صهرانی

آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند

(چند نفری برخاستند) رئیس - قابل توجه نشد . پیشنهاد آقای اخگر (بشرح ذیل خوانده شد) شده پیشنهاد می کنیم ماده اول (عبارت اسامی و عهد ایام ماههای شمس) اخگر - پیشنهاد بنده برای این بود که سوء تفاهمی نشود که ماههای قمری را بخوایم متروک کنیم

لهذا بنده پیشنهاد کردم که نوشته شود ماههای شمس و این هم که بنده نوشتم ماههای شمس میدانم که ماه شمس ندارد ولی فقط معلوم می شود که ماههای سال شمس اینطور می شود و معلوم هست که تصور احتراز از سوء تفاهمی اینست که ممکن است ایجاد شود و باین جهت بنده این پیشنهاد را کردم

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس (اجازه) شیخ الرئیس - رای بگیریید

رئیس - آقایانی که پیشنهاد آقای اخگر را قابل توجهی دانند قیام فرمایند (عده کمی قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد .

سها فقره اصلاح که در یک زمینه است قرائت می شود .

بعد رای می گیریم . (بشرح ذیل قرائت شد) پیشنهاد آقای یاسائی - بنده پیشنهاد میکنم در ماده اول تقسیم بدوازده برج بشود و اسامی بروج همان اسامی فارسی باشد .

پیشنهاد آقای مدبر الملک - در قسمت (د) اسامی ماهی (اسامی بروج نوشته شود . پیشنهاد آقای شوشتری - بنده پیشنهاد می کنم در فراق (د) چهار نوشته شود اسامی عده ایام بروج

رئیس - گمان می کنم این همان پیشنهاد آقای تهرانى است (خطاب با آقای یاسائی) پیشنهاد جنابعالی هم همان است همین پیشنهاد کمیسیون است باید تبدیل ماهها به بروج اگر توضیحی دارید بدهید بدهی پند که رای باید گرفت بانه

یاسائی - تصور می کنم پیشنهاد آقای طهرانى دارای يك مزایای دیگر هم بود

و پیشنهاد بنده ساده است ایشان با يك قسمتهائی پیشنهاد کرده بودند ولی بنده پیشنهاد این است که فقط تقسیم سال مطابق بروج شود .

ولی اسامیش فرق کند بدون هیچ تفاوتی یعنی برج میزان هر قدر هست ساعتش همان مقدار محفوظ باشد با تبدیل اسم بزبان با اسم فارسی این است پیشنهاد بنده در توضیحاتی که آقای تهرانى دادند يك قسمته از توضیحات بنده را هم ایشان دادند .

ولی باز يك قسمت فرمایشاتی آقای تقی زاده کردند که بنده ناچارم حالا جواب بدهم .

آقای تقی زاده فرمودند که سال را بطوریکه کمیسیون معارف پیشنهاد کرده است شمس حقیقی است نه شمس اصطلاحی در صورتیکه بنظر بنده در ایرت کمیسیون معارف شمس اصطلاحی است نه حقیقی . تقسیم سال ترتیب شمس حقیقی مطابق با بروج است بدون کپیو زیاد یعنی سیصد و شصت و پنجروز کسری تقسیم می شود و تقسیمات دوازده گانه با کمی و زیادیهائی که دارد و از نقطه اعتدال ربیعی شروع می شود و يك دوره زمین دور شمس می چرخد و بر می گردد به همان نقطه اعتدال ربیعی و سیصد و شصت و پنجروز و خورد تمام می شود .

این سال شمس حقیقی است ولی این ترتیبی که کمیسیون معارف پیشنهاد کرده و در ایرت داده است شمس حقیقی نیست زیرا بيك مسامحاتی قابل شده اند

مسامحا مطابق تقسیم بروج از ابتدای نقطه اعتدال ربیعی تا نقطه اعتدال خرفی صد و هشتاد و هفت روز است و شش قوس اولی امتدادش بیشتر از شش قوس دومی است و در ایرت کمیسیون این است که شش اول صد و هشتاد و شش روز است بدون کم و زیاد در صورتی که خود آقای تقی زاده فرمودند که صد و هشتاد و شش روز و یازده ساعت است

پس شمس حقیقی نیست علی ای حال طرفین اختلاف در این قضیه قائل بشامعی هستند یعنی اگر ماهها را هم بطور برجی تقسیم کنیم باز باید يك مسامحاتی بکنیم چنانچه امسال اول حمل صبح بود و ما شش و راجز و سال گرفتیم و گفتیم شب اول حمل در صورتی که شب جزو حوت بود و هنوز حمل نشده بود .

منذلك ما این مسامحه را آنجا قائل شدیم ولی در قسمت برج جوزا کسی در روز است آقایان بسامعه قائل می شود و يك مرتبه بیست و چهار ساعت تفاوت می گذارند

می گویند جوزا سی و یکروز است در صورتی که سی و دو روز است علی ای حال طرفین اختلاف در این موضوع بيك مسامحهائی قائل هستند و تقسیمات قرضی است و شمس حقیقی نیست .

منتهی تقسیم بروج شمس حقیقی نزدیکتر است یعنی چون ساعتش را محفوظ نگاه می دارند همیشه می دانند چه ساعتی حمل شده و چه ساعتی میزان شده و بگراین که فرمودند مطابق زایرت کمیسیون کمیسه ندارد .

در صورتیکه در ایرت کمیسیون تصریح شده است که چهار سال یکمرتبه با پنج سال يك مرتبه ایام سال تفاوت بدهای کند و کمیسه حاصل می شود و سالی که کمیسه ندارد ماه آخری روز می شود

یعنی چهار سال حوت یا اسفند را بیست و نه روز می گیریم و آن خورد در ماه بنظر اول حفظ می کنیم و هیچ مربوط به تقسیم نیست و بعد از پنج سال يك مرتبه این چهار پنج قسمت را رویم می گذاریم بيك بیست و چهار ساعت صحیح درست می کنیم و آنوقت می گوئیم حوت یا اسفند می شود سی روز

پس علی ای حال کمیسه هست ولی تقسیم بروج طوری است که کمیسه ندارد و هر سال در ایام ماهها مستهک می شود و به بيك ترتیبی می شود و عنوان کمیسه ندارد یعنی بالاخره در ترتیب تقسیم بروج کمیسه هیچ عنوان ندارد . این را بنده هم تصدیق می کنم ترتیب تقسیم بروج هیچکدام آن مقداری که منجمین در تقاویم می نویسند نیست حمل سی روز و یازده ساعت است و همین طور تمام بروج سی روز و چند ساعت است به اختلاف

ولی در حساب طوری مرتب می شود که کمیسه ندارد

سال هم شمس حقیقی است و اصطلاحی هم نیست و منجمین هم طرفدار این عقیده اند چنانچه شدیم یکی از منجمین که آمده است در کمیسیون معارف اظهار کرده است این ترتیبی را که انتخاب کرده ایم ما عقیده نداریم و عقیده ما این بود که ماهها مطابق همان ترتیب بروج باشد

منتهی اسامیش را از نقطه نظر قومیت و ملیت تغییر بدهند ما هم مخالف نیستیم بنده هم که این طرح را امضاء کردم فقط از نقطه نظر تبدیل و تغییر الفاظ بود اینکه در علم نجوم و هیئت داخل شویم و بيك کارهائی بکنیم که وظیفه مجلس نیست

ما فقط خواستیم الفاظ تغییر کند و قومیت ما زنده شود و منظور این نبود که ما از نو شروع کنیم و تقسیمات را طوری دیگر تقسیم کنیم .

آقای تقی زاده فرمودند ماه زمینی هیچ نیست ماه زمینی متأسفانه از اصطلاحات ایرانی است و در قسمت های پر زور کرمان اصلا نمی دانند حمل و تور چیست و الان برسید می گویند فروردین است برج گذشته را هم اسفند می گفتند و کلاماً آشنا هستند اینها را می گویند ماه زمینی و ماه آسمانی را همان ماههای قمری می دانند و

ماه زمینی اینها را می گویند و اینها را اصطلاح قرار داده اند چنانکه در مازندران هم می گویند زمین ماه و این اصطلاح زمین ماه در اطراف ایران دوهه جا هست و می گویند ماه زمینی و ماه شمس هم در هیئت اصطلاح است و می گویند ماه شمس و ماه قمری و ماه شمس هم که می گوئیم نباید تصور شود که چون ماه اسم بيك کرده است ما اینجا نباید شمس بگوئیم . خیر . اینجا شمس را مجازاً استعمال کرده ایم و لذا باید ماه شمس بگوئیم و آنطوریکه بنده اطلاع پیدا کرده ام و آنچه که فکر کرده ام

اگر فقط اسامی و الفاظ را تغییر بدهیم کافی است و باید تقسیمات بروج را حفظ کنیم . عظیمی - بنده اظهار نظامنامه دارم راجع باده هفتاد و نه ۷۹ رئیس - گفته میشود که ماده هفتاد و نه را باید رعایت کرد . آقای تدین .

(اجازه) تدین - بنده تصور میکنم توضیحاتی که آقای یاسائی دادند مؤید توضیحات آقای تهرانى بود و پیشنهاد ایشان هم معنی لذا بنده چون با آن پیشنهاد اولی مخالف بودم و مجلس هم رای نداد بنده موردی نمی بینم که اصولاً پیشنهاد ایشان مطرح شود و اگر در عین این حال موافق هستند جواب میدهم .

یاسائی - بنده اصراری ندارم . رئیس - خوب آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند . (چند نفر برخاستند) رئیس - قابل توجه نشد . آن دو پیشنهاد دیگر هم ضمناً رد شد . پیشنهاد شاهزاده شیخ الرئیس هم گویا رد شد . محمد هاشم میرزا شیخ الرئیس - چرا ؟

رئیس - خوب قرائت می شود . (بشرح ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد می کنم نوشته شود ماههای سال شمس

شیخ الرئیس - پیشنهاد بنده باینست آقای تهرانى فرق داشت ایشان پیشنهاد کرده بودند ماههای شمس در صورتی که ماههای شمس موضوع ندارد بنده محض رقم سوء تفاهم چون لفظ شمس از اول تا آخر لایحه نوشته نشده است باین جهت پیشنهاد کردم که در قسمت دوم نوشته شود اسامی ماههای سال شمس اگر آقای مخبر قبول کنند که هیچ و اگر قبول نکنند هیچ اصراری ندارم

ولی بهر صورت اشکالی ندارد که نوشته شود شمس حقیقی نیست .

آقایان که موافقت قیام فرمایند

رئیس - بلی یا زنده قسمت رای گرفته می شود بقسمت الف آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

(اغلب برخاستند) رئیس - تصویب شد . رای گرفته می شود بقسمت (ب) آقایانی که موافقت قیام فرمایند

رئیس - بلی یا زنده قسمت رای گرفته می شود بقسمت الف آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند .

رای گرفته می شود بقسمت (ب) آقایانی که موافقت قیام فرمایند

شود اسامی ماههای سال شمس یعنی دوازده قسمت است و هر قسمت راجع بسال شمس است . رئیس آقای تدین (اجازه)

تدین - شاهزاده شیخ الرئیس فرمودند در این لایحه اسمی از سال شمس برده نشده

بنا بر این لازم دانسته اند که کلمه شمس را اضافه کنند در صورتی که از چند جای این ماده معلوم می شود که مقصود از سال شمس است .

شیخ الرئیس - کجا نوشته شده ؟ تدین - اجازه بدهید . اولی می نویسد مجلس شورای ملی اجازه میدهد که از نوروز ۱۳۰۴ نوروز که البته ماه قمری نیست و سال شمس است .

بعد قبل از قسمت (د) که خودتان اشاره کردید بنویسد . سال که امکان شمس حقیقی است سال که شمس شد ماه هم شمس است البته معنی ندارد سال شمس باشد و ماه قمری به علاوه مسائل نجومی و علمی را اینجا بنویسد مطرح کرد جایش بیرون است .

یاسائی - واه می خوردند این کار . (صدای زنگ رئیس) شاهزاده شیخ الرئیس - مقصود بنده رقم سوء تفاهم بود . مسترد می دارم

(پیشنهاد آقای اخگر - بشرح ذیل خوانده شد) بنده پیشنهاد می کنم ماده اول ب عبارت روز اول بهار به نوروز تبدیل شود .

رئیس - بفرمایند . اخگر - توضیحی لازم ندارد رای بگیریید .

رئیس - آقایانی که این اصلاح را قابل توجه می دانند قیام فرمایند

(چند نفری قیام نمودند) رئیس - قابل توجه نشد . عده کافی نبوده است دوباره باید رای گرفته شود

اخگر - بنده مسترد میکنم . رئیس - باید رای گرفته شود بنده اول پیشنهاد شده است که به پنج قسمت تجزیه شود .

حاجری زاده - یا زنده قسمت رای گرفته می شود بقسمت الف آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند . (اغلب برخاستند) رئیس - تصویب شد . رای گرفته می شود بقسمت (ب) آقایانی که موافقت قیام فرمایند

رای گرفته می شود بقسمت (ب) آقایانی که موافقت قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
فروردین سی و یک روز آقایی که موافقت قیام فرمایند.
(جمع برخواستند)
رئیس - تصویب شد
اردیبهشت سی و یکروز آقایی که تصویب می کنند قیام نمایند (اغلب برخاستند)
رئیس - تصویب شد
خرداد سی و یکروز - تصویب کنندگان قیام نمایند
(اکثر برخاستند)
رئیس - تصویب شد
تیر سی و یکروز موافقت قیام فرمایند.
(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
امرداد سی و یکروز آقایی موافقت قیام فرمایند.
(جمع قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
شهریور سی و یکروز آقایی که تصویب میکنند قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد
مهر سی و یکروز آقایی که موافقت قیام فرمایند (اغلب برخاستند)
رئیس - تصویب شد
آبان سی و دو روز آقایی موافقت قیام نمایند.
(جمع برخواستند)
رئیس - تصویب شد
آذر سی روز - تصویب کنندگان قیام فرمایند.
(اکثر برخاستند)
رئیس - تصویب شد
دی سی روز آقایی که تصویب میکنند قیام فرمایند.
(جمع کنیری برخاستند)
رئیس - تصویب شد - هم سن روز - تصویب کنندگان قیام نمایند.
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد - اسفند بیست و نه روز آقایی که موافقت قیام فرمایند (اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد رای گرفته می شود به سر در سن کیسه اسفند سی روز موافقت قیام فرمایند
(جمع برخاستند)
رئیس - تصویب شد
رای گرفته می شود به ماده اول آقایی (اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت (شرح ذیل قرائت شد)
ماده دوم - ترتیب سال شماری خطا و

ایفور که در تقویمهای سابق معمول بوده از تاریخ تصویب این قانون منسوخ خواهد بود.
رئیس - آقای دامغانی (اجازه)
شریعت مدار دامغانی - هر ایض بنده در ماده اول ناکفته ماند و بنده در آن ماده هم عرایض داشتم
در این ماده می نویسد : ترتیب سال شماری خطا و ایفور که در تقویمهای سابق معمول بوده از این بیده مافی خواهد بود
اولا بنده نمی فهمم چه مناسبت دارد که مجلس دخالت در امور منجمین می کند و این طور رای می دهد
این ترتیب یکی از امور فنی و از حیایات منجمین است و یکی از عملیات فنی منجم این است که در تقویم بنویسد تاریخ جلالی یا تاریخ شمسی
ولی دخالت مجلس شورای ملی در امور فنی منجمین و رای دادن مجلس چیز خیلی عجیبی است
مثل این که مجلس در تمام کتب علمی دخالت کند و رای بدهد که فلان کتاب را در فلان فن فلان طور بنویسند.
حالا اگر مقصود از این ماده این است آن تاریخی که از تر کها یعنی خطا و ایفور باقی مانده در آتیه تکرار نشود
یعنی سیچقان نیل و توشقان نیل و تیلان تیل اینها از بین برود
اگر مقصود اینها است البته صحیح است
به اصطلاح موش و بقر و ولنگ و خرگوش شمار از بین رفتن اینها خوب است زیرا اینها از موهمات تر کستانیها بوده که در این مملکت وارد کردند و از یادگارهای آنهاست و آنها خیلی از این موهمات داشته اند
مثل این که ستاره سکر بلدوز هم از مخترعات آنها بوده است و بین عوام معروف است و می گویند گاهی از طرف مشرق در می آید گاهی از طرف مغرب گاهی بگل است
گاهی بهوا است و می گویند شش جهت را در یکروز سیر می کند
این هم از رسد هائی است که هیچوقت معمول نبوده و در گذشته و حالی چندین ستاره دیده نشده و تر کستانیها این را وارد این مملکت کرده بودند
اگر مقصود از این بردن این قسمت ها است پس باید رای بدهیم که دیگر ستاره سکر بلدوز حقیقتی ندارد.
آیا هیچ تناسبی دارد که مجلس رای بدهد ستاره سکر بلدوز را ننویسند
اگر مقصود این است که ترتیب سال شماری خطا و ایفور منسوخ شود یعنی حمل و تور و جوزا از بین برود این اشتباه است و

اینها مال خطا و ایفور نیست
زیرا این ترتیب ابتداء مطابق نظام بطلمیوس که یونانی بود وضع شد و اخیراً در آخرین رصدی که هلاکوخان داشت بتوسط خواجه نصیر طوسی وضع شد و از مغرب تر کستانیها نیست و بقول قدماء حرکت شمسی را بدور زمین حساب کردند که چقدر طول می کشد بعد از آن بدوازده قسمت مساوی تقسیم کردند هر قسمتی مطابق دورنمای نوابتی بود و مطابق دورنمای آنها اسمی برایش وضع کردند و گفتند حمل و تور و جوزا.
و این را هم که آقای تقی زاده فرمودند در آنوقت قطعه ای از مدار زمین که مطابق بوده است با صورت دورنمای حمل حالا با حوت مطابق شده خیر این طور نیست برای این که بر فرض که حالا این صورت از آن مدار خارج شده باشد این طور نیست که به حوت رسیده باشد
زیرا دوره حرکت ثوابت بیست و پنج هزار سال و خورده ای طول می کشد تا بیکدوره طی بکنند
و از زمان هلاکوخان و خواجه نصیر طوسی تا حال بیست و پنج هزار سال نشده است که ما می گوئیم حمل بحدوث افتاده است.
دوره سیر ثوابت بیست و پنج هزار سال که طول کشید دوباره همان صورت بر می گردد و با آن قطعه از مدار زمین که اسمش حمل است مطابق می شود.
بکنفر از نمایندگان - اشتباه می فرمایند
شریعت مدار دامغانی - خیر اشتباه نکردم و منسوخ شدن اینها بعقیده من فلسفه ندارد زیرا حمل و تور و جوزا هم مناسبت وهم لغزش از این بیش نهاد بهتر است.
اما لغزش بهتر است بدلیل این که حمل و تور و جوزا مطابق همان مبنای علمی وضع شده است و لو این که صورت هم از مدار خارج شده باشد در هر صورت اشاره بآن معنای علمی است و نشونده هم اگر اهل اصطلاح باشد می فهمد
و این که گاهی بعضی از آقاییان حمل را ترجمه می کنند بره و تور را ترجمه می کنند بگاو
این قسمت را تصور می کنیم روی اصل مأمور وضع شده باشد
زیرا معانی حمل و تور و جوزا را اگر مطابق کنیم با الفاظی که در این جا نوشته شده معانی بعضی از آنها آقای حائری زاده فرمودند می بینیم خیلی مناسب تر است برای این که حمل در اول وضع مناسبی بآن مدار داشت ولی مراد یعنی مادر زده چه تناسبی دارد و آخر ما یعنی آتش ماه چه مناسبتی دارد
مساوات ارواح چه مناسبتی دارد در

صورتی که مناسبت علمی در حمل و تور و جوزا ملحوظ است و در این الفاظ باستانی که می خواهم وضع کنیم ملحوظ نیست
در این ماده این طور نوشته شده است که آن ترتیب سال شماری قدیم باید منسوخ شود.
بنده عرض می کنم آن سال شماری اگر حمل و تور است نباید منسوخ شود
بکنفر از نمایندگان - خیر اینطور نیست.
شریعت مدار دامغانی - و اگر مقصود غیر از این است و مقصود اسمی ترکی است که بنده عرضی ندارم.
در هر صورت بنده این را هم عرض می کنم که حمل و تور و جوزا معنایش هم هم بهتر است برای این که بحقیقت خیلی نزدیکتر است و دارای یک مناسبت های علمی هم هست و بنایش هم منظم و دارای هیچ کیسه هم نخواهد بود.
یعنی سال سیصد و شصت و پنج روز و پنج ساعت و چهار و نود دقیقه و چند ثانیه می شود.
دلیل این که می بینیم همه تاریخهای دنیا الاخره بر می گردد که خودش را تطبیق کند با همان تاریخ میلادی که مبداء تقریباً از اول جدی می شود و مدت آن را سیصد و شصت و پنج روز و ربع روز گرفته بودند و ربع را در هر چهار سال یک کیسه می کردند و از آن کسرش هم صرف نظر می کردند در هر صد و بیست و هشت سال یکروز اضافه می کردند
بد آمدند و بکمک پاپ ده روز جاو رفتند که تدارک گذشته بشود چرا این را کردند برای این که بر گردانند و تطبیق کنند با بروج و همه تاریخهای دنیا هم همان ترتیب بروج یعنی سیصد و شصت و پنج روز و چند ساعت و چند دقیقه است و بعقیده من نباید منسوخ شود.
رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
شیروانی - بنده خیلی متأسفم که اوقات مجلس را صرف یک مسائلی می کنیم که جایش اینجانبست.
فرمایشات آقای دامغانی را ممکن است بنده با سایر آقاییان موافقت در خارج این اطاق جواب بدهیم این جای مباحته نیست مدرسه ما نیست
پاسائی - خواهش می کنم دو کلمه اش را جواب بدهید.
شیروانی - خیر جواب نمی دهم و همین طور که بعضی از آقاییان فرمودند می خواهم کلمات خرچنگ و حوت و این ترتیب را راعوض کنیم
پاسائی - این هو است منطبق نیست شیروانی - اگر بنده ساعت سازی ندانم عیب بنده نیست و اگر یک وکیل هم ندانم که دوره ام جاهای دنیا تاریخشان را

مجلس وضع می کند هیچ عیبی برای آن وکیل نیست.
در صورتی که در همه جای دنیا بر خلاف عقیده آقای شریعت مدار تاریخ رسمی مملکت یکی از قوانین مهمه است که فقط حق مجلس است.
ولی چون در قسمت فنی اش هر قدر حرف زده شود غیر قابل تغییر است آن جایش در مجلس نیست بلکه آن را در کمیسیون معارف مطرح می کنند و راپرت آنرا به مجلس می آورند که از تصویب بگذرانند ولی مجلس حالا تبدیل به مدرسه شده و تا سنف بنده برای این است و الا تا سنف دیگری ندارم.
آقای شریعت مدار در اینجا یک سلسله نجوم فرمودند که بکلی خارج از موضوع این ماده بود و این سلسله مطالب علمی را هم که در اینجا فرمودند یکروز دیگر هم احوال تمام مؤخرین را فرمودند و ما هم گوش دادیم و از این مطالب شاید سایرین هم اطلاع داشته باشند و چندین مرتبه هم آقاییان موافقت اظهار کردند که این مطالب مربوط به این ماده نیست فقط آنهاست که این ماده را پیشنهاد کردند بنده هم یکی از امضا کنندگان بودم مقصود نسخ سیچقان نیل و تکوین و سایر اسمی ترکی بود که برای سال شماری مارس شده بود و بهیچوجه نظر دیگری نداشتم
جمع از نمایندگان - مذاکرات کافی است.
رئیس - پیشنهاد آقای طهرانی قرائت می شود.
(شرح ذیل قرائت شد)
ماده دوم - تاریخ سال شماری خطا و ایفور که در تقویم های سابق معمول بوده از تاریخ تصویب این قانون منسوخ خواهد بود.
رئیس - آقای طهرانی (اجازه)
آقای شیخ محمد علی طهرانی - چون این پیشنهاد همین ماده است پس می گیرم
رئیس - رای می گیریم بنده دوم آقاییان که تصویب می کنند قیام فرمایند.
رئیس - تصویب شد در کلیات متخالفی هست یا خیر؟
(اظهاری نشد)
رای می گیریم باین طرح مشتمل بر دو ماده است آقاییان که تصویب کنند قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد در چند دقیقه تنفس داده می شود.
(در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نیم ساعت مجدداً ریاست آقای سهام السلطان

نایب رئیس تشکیل گردید)
نایب رئیس - راپرت کمیسیون داخلی راجع بقانون سچل احوال مطرح است موادی که بکمیسیون رجوع شده بود کمیسیون راپرت آنها داده است اول ماده دوم است که قرائت میشود.
(شرح ذیل قرائت شد)
ماده دوم - کسانی که قبل از تأسیس شمسچل احوال در هر محل متولد شده اند باید سچل احوال خود را مستقیماً بوسیله رئیس خانوادگی خود که اولاد دارد و اشخاصی که در تحت کفالت او هستند در این راپرت ریاست خانواده معین کرده اند.
حالا ماده چهارم را بخوانم.
هر شخصی باید برای خودش نام مفصوسی انتخاب کند.
زوجه و کلیه اولاد و احفاد ذکور آن شخص و همچنین کلیه اولاد و احفاد اناث او مادام که شوهر اختیار نکرده اند بآن اسم مفصوسی که نام خانوادگی است موسوم خواهند بود.
بنابراین هر کس دارای اسمی خواهد بود مرکب از نام خانوادگی و نام شخص مثلاً «ایرج کاس» بر فرض اینکه ایرج نام شخص و کاس نام خانوادگی باشد اشخاصی که از نسل واحد هستند می توانند برای خود اسم خانوادگی واحد انتخاب کنند
و بر عکس اولاد و احفاد یک رئیس خانوادگی که در تحت کفالت نیستند می توانند اگر بخواهند اسم خانوادگی علی حدقه برای خود انتخاب نمایند
پس معلوم میشود که رئیس خانواده یکس می گویند که یک عده اولاد و احفاد در تحت کفالت او باشند
نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده راجع بتعیین رئیس خانواده یک پیشنهاد تقدیم کرده ام کمیسیون مقرر شده است یا نه؟
بنده پیشنهاد کرده بودم که رئیس خانواده عبارت از پدر و جد است و اگر این قسمت تصریح شود دیگر این عبارت را باین طول و تفصیلی که درین ماده نوشته شده است لازم ندارد
یعنی بنویسند مقصود از رئیس خانواده پدر است و در صورتی که پدر نباشد جد است و همه طوری که در قوانین منتهی مامم هست.
بنابراین خواستم ببینیم علت اینکه کمیسیون پیشنهاد بنده را مورد توجه قرار داده چه بوده است
مغیر - اگر چه سایر آقاییان موافقت هم می توانند جواب آقای آقا سید یعقوب را بدهند لیکن چون این سؤال مستقیماً از مسئولیت و زحمت اشخاص فراهم شود

مغیر - بنده گمان می کردم به بداز مطالعه این راپرت آقاییان این اندازه حمایت شان را از رئیس خانواده بر دارند ولی حالا برای اینکه آقاییان مطمئن شوند که رئیس خانواده زیاد مسئول نیست در این ماده نوشته شده است
مستقیماً بوسیله رئیس خانوادگی اگر آقاییان بماده چهارم مراجعه فرمایند ملاحظه خواهند فرمود که رئیس خانواده یعنی کسی که اولاد دارد و اشخاصی که در تحت کفالت او هستند در این راپرت ریاست خانواده معین کرده اند.
حالا ماده چهارم را بخوانم.
هر شخصی باید برای خودش نام مفصوسی انتخاب کند.
زوجه و کلیه اولاد و احفاد ذکور آن شخص و همچنین کلیه اولاد و احفاد اناث او مادام که شوهر اختیار نکرده اند بآن اسم مفصوسی که نام خانوادگی است موسوم خواهند بود.
بنابراین هر کس دارای اسمی خواهد بود مرکب از نام خانوادگی و نام شخص مثلاً «ایرج کاس» بر فرض اینکه ایرج نام شخص و کاس نام خانوادگی باشد اشخاصی که از نسل واحد هستند می توانند برای خود اسم خانوادگی واحد انتخاب کنند
و بر عکس اولاد و احفاد یک رئیس خانوادگی که در تحت کفالت نیستند می توانند اگر بخواهند اسم خانوادگی علی حدقه برای خود انتخاب نمایند
پس معلوم میشود که رئیس خانواده یکس می گویند که یک عده اولاد و احفاد در تحت کفالت او باشند
نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده راجع بتعیین رئیس خانواده یک پیشنهاد تقدیم کرده ام کمیسیون مقرر شده است یا نه؟
بنده پیشنهاد کرده بودم که رئیس خانواده عبارت از پدر و جد است و اگر این قسمت تصریح شود دیگر این عبارت را باین طول و تفصیلی که درین ماده نوشته شده است لازم ندارد
یعنی بنویسند مقصود از رئیس خانواده پدر است و در صورتی که پدر نباشد جد است و همه طوری که در قوانین منتهی مامم هست.
بنابراین خواستم ببینیم علت اینکه کمیسیون پیشنهاد بنده را مورد توجه قرار داده چه بوده است
مغیر - اگر چه سایر آقاییان موافقت هم می توانند جواب آقای آقا سید یعقوب را بدهند لیکن چون این سؤال مستقیماً از مسئولیت و زحمت اشخاص فراهم شود

اینکه فرمودند رئیس خانواده پدر باشد
بنده عرض میکنم که ممکن است در یک خانواده یک نفر سمت بزرگتری و ریاست داشته باشد
در صورتیکه نه پدر و نه جد کسی باشد بلکه یک اولاد بزرگتریست که کفالت یک خانواده بمعه اوست و نسبت بسایرین هم سمت بزرگتری دارد
ولی پدر وجود کسی هم نیست پس نمی شود رئیس خانواده را انحصار داد پدر را چندان معین کرده اند.
حالا ماده چهارم را بخوانم.
هر شخصی باید برای خودش نام مفصوسی انتخاب کند.
زوجه و کلیه اولاد و احفاد ذکور آن شخص و همچنین کلیه اولاد و احفاد اناث او مادام که شوهر اختیار نکرده اند بآن اسم مفصوسی که نام خانوادگی است موسوم خواهند بود.
بنابراین هر کس دارای اسمی خواهد بود مرکب از نام خانوادگی و نام شخص مثلاً «ایرج کاس» بر فرض اینکه ایرج نام شخص و کاس نام خانوادگی باشد اشخاصی که از نسل واحد هستند می توانند برای خود اسم خانوادگی واحد انتخاب کنند
و بر عکس اولاد و احفاد یک رئیس خانوادگی که در تحت کفالت نیستند می توانند اگر بخواهند اسم خانوادگی علی حدقه برای خود انتخاب نمایند
پس معلوم میشود که رئیس خانواده یکس می گویند که یک عده اولاد و احفاد در تحت کفالت او باشند
نایب رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
آقا سید یعقوب - بنده راجع بتعیین رئیس خانواده یک پیشنهاد تقدیم کرده ام کمیسیون مقرر شده است یا نه؟
بنده پیشنهاد کرده بودم که رئیس خانواده عبارت از پدر و جد است و اگر این قسمت تصریح شود دیگر این عبارت را باین طول و تفصیلی که درین ماده نوشته شده است لازم ندارد
یعنی بنویسند مقصود از رئیس خانواده پدر است و در صورتی که پدر نباشد جد است و همه طوری که در قوانین منتهی مامم هست.
بنابراین خواستم ببینیم علت اینکه کمیسیون پیشنهاد بنده را مورد توجه قرار داده چه بوده است
مغیر - اگر چه سایر آقاییان موافقت هم می توانند جواب آقای آقا سید یعقوب را بدهند لیکن چون این سؤال مستقیماً از مسئولیت و زحمت اشخاص فراهم شود

بنده عقیده ام اینست که بکسیون فوائد عامه
مراجعه شود و بغوریت آن هم رای گرفته
شود.

عمادالسلطنه - بنده یادوریت آن
مخالفم.

رئیس - راجح بغوریت نیست راجح
بکسیونست.

ارجاع بکسیون فوائد عامه مخالفی
نیست؟

جمعی از نمایندگان - خیر.

رئیس - آقای باستانی پیشنهاد فوریت
کرده اند.

توضیحی دارید بفرمایند.

باستانی - بنده استرداد می کنم.
بعضی از نمایندگان - استرداد
نمودند.

آقا سید یعقوب - بنده قبول کردم
رئیس - بفرمایند.

آقا سید یعقوب - بنده تعجب می
کنم از آقایان که هیچ در نظر ندارند در
دوره استبداد قدر از این فرمانها بدست
مردم داده اند و مردم را گرفتار این استبداد
نموده اند که نه دولت مشروطه نتوانسته است
نسبت باین اساس قدیمی بردارد و حقیقه
آنها را در جریان قانونی بیندازد و نه
مجان امتیاز نتوانسته اند مطابق این فرمان
ها درست عمل کنند و بهترین لایحه که از
طرف وزارت فوائد عامه تقدیم مجلس
شورای ملی شده است همین لایحه است که
تکلیف فرامینی که از اول سلطنت استبداد
دردست مردم داده اند و هر کس در دربار
بوده يك فرمانی در دست دارد این ها را
پاید چه کرد؟

غیر از اینکه دولت مشروطه و مجلس
و کسبسیون های مجلس باید به این وضع
ناهنجار خانه بدهند.

هر کدام از این فرمان را دیدند نافع
بجای ملک و ملت است لابد در کسبسیون
و مجلس مطرح شود و بجز این می افتد
پس پیشنهاد فوریت را بنده از نقطه نظر
مناقص مملکت لازم میدانم که اینها از
دوره پنجم برای دوره ششم نماند و منابع
ثروت ما دست نخورده بماند پس بهترین
است که يك شورشور و اینکه فرمودند
مطالعه شود آلا.

لایحه را طبع و توزیع می کنند بعد میرود
در کسبسیون و در آن جا هم مورد توجه واقع
می شود و می باید مجلس و هر چه باید این
مطلب منطبق بشود و آقایانی که این
این لایحه در دستشان است نظر ایشان را
اظهار می کنند و تمام می شود.

این بود عقیده بنده و خیلی هم در
این باب مقصود هستم برای اینکه يك قدم
اساسی است که می خواهم برای سعادت
مملکت برداشته شود.

رئیس - آقای عمادالسلطنه
(اجازه)

بنده از سادگان - بنده نمی خواهم
داخل در ماهیت مطلب مثل آقای سید
یعقوب بشوم و اظهار عقیده کنم.
ولی اینکه فرمودند بهترین لوابج
این لایحه است.

بنده اساساً داخل در آن قسمت نمی شوم
ولی عرض می کنم که این يك مطلب مهمی
است و از روی مطالعه و فکر باید برای داده
اعم از مثبت یا منفی روی بگردانید بفرمایند
هفته سال است مشروطه شده است تازه بعد
از هفده سال امروز این لایحه آمده
ممکن است هفده سال و دو ماه بشود که
بیشتر در آن وقت کنیم و بعد از آنکه درش
رای دادیم دیگر اسباب پیشانی نشود.
رئیس - رای می گیریم.
آقایانی که فوریت این لایحه را تصویب
می کنند قیام فرمایند.
(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.
آقا سید یعقوب - بنده تعجب می
کنم از آقایان که هیچ در نظر ندارند در
دوره استبداد قدر از این فرمانها بدست
مردم داده اند و مردم را گرفتار این استبداد
نموده اند که نه دولت مشروطه نتوانسته است
نسبت باین اساس قدیمی بردارد و حقیقه
آنها را در جریان قانونی بیندازد و نه
مجان امتیاز نتوانسته اند مطابق این فرمان
ها درست عمل کنند و بهترین لایحه که از
طرف وزارت فوائد عامه تقدیم مجلس
شورای ملی شده است همین لایحه است که
تکلیف فرامینی که از اول سلطنت استبداد
دردست مردم داده اند و هر کس در دربار
بوده يك فرمانی در دست دارد این ها را
پاید چه کرد؟

غیر از اینکه دولت مشروطه و مجلس
و کسبسیون های مجلس باید به این وضع
ناهنجار خانه بدهند.

هر کدام از این فرمان را دیدند نافع
بجای ملک و ملت است لابد در کسبسیون
و مجلس مطرح شود و بجز این می افتد
پس پیشنهاد فوریت را بنده از نقطه نظر
مناقص مملکت لازم میدانم که اینها از
دوره پنجم برای دوره ششم نماند و منابع
ثروت ما دست نخورده بماند پس بهترین
است که يك شورشور و اینکه فرمودند
مطالعه شود آلا.

لایحه را طبع و توزیع می کنند بعد میرود
در کسبسیون و در آن جا هم مورد توجه واقع
می شود و می باید مجلس و هر چه باید این
مطلب منطبق بشود و آقایانی که این
این لایحه در دستشان است نظر ایشان را
اظهار می کنند و تمام می شود.

این بود عقیده بنده و خیلی هم در
این باب مقصود هستم برای اینکه يك قدم
اساسی است که می خواهم برای سعادت
مملکت برداشته شود.

رئیس - آقای عمادالسلطنه
(اجازه)

بیتنهاد می فرمایند همانطور رفتار شود.
بکرای زیاد است.
شاهزاده شیخ الرئیس
(اجازه)

شیخ الرئیس - اگر چه ظاهرش این
است يك کسی که رای خود را نوشته است
عوض یا کت کاغذ سفید انداخته است و اگر
قبلاً معلوم شده بود باید رای آنرا خوانده
نشود ولی حالا بنده گمان می کنم اگر يك
رای هم از آقای تدین کم بشود یا بر آقای
حاج سیدالمحققین اضافه شود مؤثر نباشد
بنابراین اشکالی ندارد.

رئیس - زیاد آمدن يك رای در
انتخاب مؤثر است.

چون اکثریت تم در معنی پنجاه و
چهار تا است و اگر يك رای کم شود اکثریت
تام حاصل نمی شود.

آقای رهنما -
(اجازه)

رهنما - عقیده بنده هم اینست که
همانطور مقام ریاست تشخص فرمودند
اگر یکی کسر شود ۵۳ رای می شود.
بنابر این خوبست تجدید شود.
نصرت الدوله - با تجدید برای کسی
مخالف نیست.

رئیس - آقای حائرزاده
(اجازه)

حائرزاده - بنده با تجدید رای
مخالف نیستم ولی عرض می دارم.
رئیس - رای می گیریم.
آقایانی که تصویب می کنند اخذ
رای تجدید شود قیام فرمایند.
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است.
آقای زهمیم
(اجازه)

زهمیم - عرض می دارم.
رئیس - آقای حائرزاده
(اجازه)

حائرزاده - بنده راجح بتجدید
رای مخالفی نداشتم ولی يك سابقه در مجلس
چهارم بود خواستم یادآوری کنم.
آن موقعی که راجح با اعتبار نامه همکار
محترم ما آقای پوررضا رای گرفتند و در
وقبول را تشخص دادند همه حاضرین را
خواستند معلوم بکنند آقای رئیس چون
همیشه جزو متمیزین بودند خودشان راجح
عده معسوب نمی کردند صورت مجلس
آنروز حاضرانست که در آن روز اطراف
این مسئله خیلی مباحثه شد و حالا صد و پنج
نفر رای دهنده بود و حالا خواستم ببینم آقای
رئیس خودشان را معسوب کردند و آن
سابقه هست یا نه؟

رئیس - بلی در مجلس چهارم تا يك
مدتی بنده چون رای نمی دادم جزو
حصار معسوب نمی شدم ولی همان زمان

آقای حائرزاده و چند نفر دیگر از آقایان
به بنده اعتراض کردند از آنروزی بعد در
تمام انتخابات بنده جزو معسوب محسوب بودم
آقای سردار فاخر
(اجازه)

سردار فاخر - بنده هم همین جواب
را می خواستم بآقای حائرزاده بدهم چون
ایشان اشتباه کردند و در دوره چهارم معسو
چیزی نبود.

رئیس - شاهزاده شیخ الرئیس و آقای
روحی پیشنهاد کردند جلسه ختم شود.
جمعی از نمایندگان (بظهور همه) -
انتخاب نایب رئیس تمام شود.

روحی - بنده مسترد می دارم برای
اینکه خیالی کردم انتخاب نایب رئیس
تمام شده است حالا بماند برای بعد از تجدید
انتخاب.

رئیس - پس موضوعی ندارد.
شروع می شود با انتخاب يك نفر نایب
رئیس دیگر
(در این موقع آقای سرکشیک زاده و چند
نفر از نمایندگان از مجلس خارج می شدند)

عمادالسلطنه - اگر صدر مبه هم
رای بگیرند رای ما همین است.

سرکشیک زاده - (در حال خروج رای
شما نیست.)
اخذ واستخراج آراء بعد از آمدن نتیجه
بطریق ذیل حاصل شده)
مهره تقشیه و اوراق رای هر يك (۷۴)
رئیس - عده حضار هشتاد و هشت
آقای تدین ۵۶ رای دارند
آقای حاج سیدالمحققین ۱۲ رای
ورقه سفید علامت امتناع ۵
آقای تدین با ۵۶ رای انتخاب شدند
جلسه آتیه را برای کی پیشنهاد
می فرمایند؟

جمعی از نمایندگان - شب یکشنبه
رئیس - عده برای رای گرفتن
کافی نیست.
ندارد رای لازم نیست.
رئیس - قاعده شبهای شبیه یکشنبه
سه شنبه و پنجشنبه جلسه تشکیل می شود.
یگنفر از نمایندگان - شب آجپا
است.
رئیس - شب سه شنبه احیاء نیست.
بنده نمی توانم این سابقه را بگذارم
و اگر غیر از این شود بمن ایراد خواهید
کرد.

جلسه آتیه شب سه شنبه
اگر مخالفید پس فردا شب پیشنهاد
کنید رای می گیریم.
(مجلس شش ساعت از شب گذشته ختم
شد)

رئیس - مجلس شورای ملی
مؤتمن الملک
نظام التولیه
دپوتانبیک

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

صورت مجلس لیله شبه بیست و پنجم
فروردین را آقای نظام التولیه قرائت
نمودند)

رئیس آقای شیروانی
(اجازه)

شیروانی - بنده قبل از دستور عرضی
دارم.

رئیس - آقای دولت آبادی
(اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده
هم قبل از دستور عرضی دارم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب
(اجازه)

آقا سید یعقوب - قبل از دستور.
رئیس - صورت مجلس مخالفی ندارد
(گفتند خبر)

رئیس - آقای شیروانی.
(اجازه)

شیروانی - نظر باینکه بنده تقریباً
متجاوز از بیست روز است يك طرحی را
تهیه کرده ام که تقدیم مجلس
شورای ملی بکنم و متأسفانه هنوز وقت بدستم
نیامده مجبور هستم از آقایان اجازه گرفته
چند کلمه مقدمتاً عرض کنم بعد داخل در
اصل موضوع بشوم

متأسفانه وقت در این مملکت ما
قیمت ندارد.

و غالباً اوقات مهم و گرانها صرف
چیزهای غیر مفیدی شود و این مسئله هم جزه
اخلاق روحی ما شده

مثلاً عده میدهم اغلب سعادت و
چهار ساعت دیر حاضر می شویم و البته
امیدواریم بتدریج این عیب رفع شود
اوقات مؤسسات مهم ما صرف يك اوام
و يك چیزهایی می شود که هیچ نتیجه
برای مملکت نداشته و نخواهد داشت
اینها چیزهایی است که تقشیش هم
در مجلس باعث تضییع وقت آقایان است
يك نفر از نمایندگان صحیح است
شیروانی یکی از چیزهایی که در این
اوقات اخیر ورد زبان ماها شده موضوع
اقتصادیات است و کم کم توجه اغلب منور
الفکرها و آقایان را که در امور مملکتی
ذیرمدخل هستند جلب کرده است
ولی می بینیم که این کلمه آزادی
و سایر کلمات چون درش عمل نمیشود
دارد منتقل می شود.

خیلی صحبت از اقتصادیات می کنیم
ولی مسائل کوچک و باریک اقتصادی
را در نظر نمی گیریم

مسئله اقتصادیات صرف این نیست
که ما فرضاً در اطراف راه آهن حرف
بزنیم و عمل نکنیم

يك مسئله که بقیه بنده و جمعی از
از آقایان کاملاً مربوط با اقتصادیات است
امنت است

تفاوتی هم اگر بخوانند بعد از آن بیابند
شاید ملامت قبول کنیم والا باین موادی که
هست بنده مغالطه
مغیر- اولاً اعتراض اولی که فرمودند
به من وارد نبود برای اینکه همه آقایان
شاید هستند که بنده در اینجا توضیح دادم
و عرض کردم نظر باینکه فلان خدمت از
فلان تاریخ به کنفل ما کرامت تفویض شده
است.
و در عرض هم چه اشخاصی بودند
و حقوقشان را هم عرض کردم که در سال
چقدر می شد و تفاوتش را هم که برای دولت
چقدر می شد.
بنده تمام اینها را عرض کردم معلوم
است حضرت تعالی یا تشریف نداشتند با گوش
ندادند مخصوصاً در ایرت ها بنده زیاد توضیح
می دهم.
اما راجع به همین موضوع اگر چه بنده
خیال نمی کردم آقای آقا سید یعقوب با آن
مذاکرات جلسه آن روز که بنده دوسه نوبت
توضیحات مفصل خدمت آقایان عرض کردم
باز تجدید مذاکره فرمایند و این فرمایشات
را هم که فرمودند هیچکدام مربوط به ماده
اول نبود.
و بنده خیال می کنم چون مدتی است
گذشته و ایرت خدمتشان نبود والا ماده
اول راجع با اجازه خانه بود هیچ مربوط
پایین مذاکراتی که فرمودند نبود ولی برای
اینکه شاید بازم دوسه نفر از آقایان در
این قضیه مخالف باشند بنده این خدمت اول
رایرت را یکدفعه می خوانم تا با آن اعتراضی
می فرمایند خاطر آقایان از رایرت مسبق
باشد.
تصمیمی که مجلس شورای ملی در
تاریخ ۲۱ جوزی ۱۳۰۲ در موضوع
پیشنهاد نمره ۳۸۱۱۸ مورخ دوم حوت
۱۳۰۱ راجع بتجدید کثرت دوازده نفر
مستخدمین بلژیکی اتخاذ فرموده اند محتاج
بتجدید و اصلاح است.
چه بر طبق قاعده جاریه که اساس
سخت و عدالت آن قابل بحث نیست حقوق
مستخدمین بلژیکی در موقع ورود بایران
و پس از آن در طی خدمتگاری آنها بیدولت
علیه بنحوی ترتیب داده شده بود که همواره
تعامل صحیحی در وضعیت افراد آنها مبنی
بر قیمت خدمت در ادارات بلژیک و خدمت
در ایران منظور و مراعات گردد.
نظر باختلاف تواریخ ورود مستخدمین
مزبور بایران اجرای تصمیم سابق الذکر
مجلس که مبدأ تجدید کثرت آنها را از
تاریخ انتضای کثرت قرار نداده)
اینجا در ضمن لازم است عرض کنم در
۳۱ جوزا در موقعی که کثرت مستخدمین
بلژیکی در مجلس مطرح بود دست
آقای ارباب سؤالی می کنند از وزیر
مسئول که تاریخ این کثرت ها از کی

است.
آقای فهیم الملک وزیر مالیه وقت
سهو میکنند در عرض اینکه اظهار کنند
از تاریخ انتضای کثرت ها میگویند از
تاریخ ۴ سنبله و این اشکال و اشتباهی که
رخ داده در نتیجه توضیحی است که آقای
ارباب برای اطلاع خودشان خواسته اند
و آقای وزیر مالیه سهو کرده بودند این مسئله
باعث اشتباه میشود.
(سابق الذکر مجلس که بنده تجدید
کثرت آنها از تاریخ انتضای کثرت
قرار نداده بلکه از چهارم سنبله ۱۳۰۱
تاریخ ثابتی برای آن منظور داشته است
کیفیت پرسش آن مستخدمین را که کاملاً
بر اصول منطق و عدالت برقرار بوده دچار
اختلال نموده اند.
باین معنی که بدون جهت و دلیل بعضی
از آنها حقوقشان کسر و بر شی اضافه شده و
این نکته منظور نگردید که چون مبده
تجدید کثرت بدون هیچ تفاوتی بین
مستخدمین در چهارم سنبله ۱۳۰۱ مقرر
شد میبایست میزان حقوق آنها را اصلاح
نمود بطوری که حقوق سال اول هر یک با
رهائیات احوال و حقوق آنها در تاریخ مزبور
متناسب گردد.
تفاوتی که از این تبدیل در بودجه حاصل
میشود خالی از اهمیت است و پس از تدقیق
کامل در این موضوع که دوسه آن برای
ملاحظه نمایند کان محترم حاضر است متقاضی
ولازم دانسته شد که از مجلس شورای ملی
تقاضا شود بملاحظه عدالت تصمی در اصلاح
رای مجلس بفرمایند.
بعلاوه بطوری که در خاطر آقایان
نمایند کان محترم مکشوف است قبل از اجرای
قانون استخدام کشوری در تاریخ اول حمل
۱۳۰۲ که در ماده
۱۱- آن تصریح شده است حقوق
مستخدمین خارجه بموجب کثرت معین
می گردد مأمورین بلژیکی از باره مزایای
خارج از کثرت استفاده می کردند که
چند فقره احکام وزارتی و تصمی نامه ۲۳ حمل
توشان قبل ۲۲۳ صحبت آن را تأیید می نماید
از جمله مزایای فوق یکی منزل است بمختصر
انسانی و معتقدیم این مزیت باید که گماکان
ابقاء شود.
زیرا دولت برای یک قسمت از مأمورین
از قبیل انزلی و آستارا و مشهد سر و بندر
جزو سیستان و بندر عباس و محرم و جلفا و
تبریز دستور ساختمان بنا داده بعلاوه برای
تعبین اجرای ماده ۱۱ قانون استخدام
عقیده دارد که باید اندامی متناسبی
بمأمورین بلژیکی اعطاء کرد و این به
جبران مزایای خواهد بود که از آنها گرفته
شده و در سابق حقاآن آن استفاده می نمودند
بنا بر مراتب فوق اصلاح احوال ۱۲ نفر
مستخدمین بلژیکی که از چندین سال قبل

تا کثرت خدمت دولت علیه بوده و جلب
رضایت کامل دولت را نموده اند کاملاً
منطقی و اساسی است علی الخصوص که
مستلزم هیچگونه افزایش خرج نبوده و فقط
مقرری هائی که همیشه پرداخت آن واقع
شده تصویب می شود.
لهذا تقاضای تصویب مواد ذیل میشود
حالا باز برای اطلاع خاطر آقایان عرض
می کنم اساساً در این لایحه دو چیز منظور
است یکی همین بیست هزار تومان و
کسری است که راجع به اندامی سه ساله
پیش از تاریخ ۲۱ سنبله (۱۳۰۱) الی
۲۱ سنبله ۱۳۰۴ است که همین امسال باشد
که موعد
کثرت ها منقضی می شود اینهم همانطوری
که در این لایحه نوشته شده و قرائت کردم
یک چیزی نیست که بر بودجه اضافه شود
یعنی از فردا که این تصویب شد یک قلم بر
مخارج ما اضافه شود.
این درجه بودجه ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲
بوده و از تصویب مجلس شورای ملی هم
گذشته.
منتهی برای اینکه در آن موقع آن
سهوی که اتفاق افتاد بعد مجلس شورای
ملی تحصیل بود.
این پیشنهاد را می توانست بدون اجازه
مجلس یک هم چویر داختری را بکنند گذاشته
تا مجلس پنجم مفتوح شود و با اجازه
مجلس شورای ملی این مبلغ پرداخت شود و
این مبلغ هم در صندوق مخصوص ضبط
است که وقتی که این رایرت را تصویب
فرمودید بهمان ترتیبی که عرض شد بارعایت
قدمت خدمتشان در ادارات بلژیکی و ادارات
ایران با آنها پرداخت می شود
یکی هم مربوط بمنزل است همانطور
که در رایرت عرض شده یک قسمت هائی و
جاهائی که اینها هستند یا ساختمان داشته
است یا دستور ساختمان داده شده است.
یک قسمت ساختمان ندارد البته آنها
منزل می خواهند آنها نوشته شده است که از
حدافل ۲۵ تومان الی پنجاه تومان در ماه
برای اجاره خانه آنها منظور شود.
وزیر مالیه - یک کلمه مختصری هم
بنده باید عرض کنم که مطالب تکمیل شود و
آقای آقا سید یعقوب اطلاعشان کامل
شود.
آقا سید یعقوب - اطلاع من کامل
است.
وزیر مالیه - خوب حضرت تعالی
اطلاعاتان کامل است ولی شاید آقایان
دیگر کامل نباشد.
آقا سید یعقوب - خوب پس برای
بنده بفرمایند.
وزیر مالیه - همانطوری که
فرمودند یک اشتباهی در اینجا شده است و
قضیه باین کیفیتی نیست که می فرمایند
اجاره است و عقد لازم است و طرفین قبول

کرده اند و ملازم هستند و تغییر نباید
بکنند.
اینطور نیست بنده شهادت می دهم
باینکه آن وقتی که در دوسال گذشته در
مجلس چهارم در جزو کابینه آقای مشیرالدوله
پست وزارت مالیه آمدم همان روز رئیس
کمیسیون بلژیکی یعنی مسیو ولتر این
مطلب را به شما اظهار کرد.
که چندی قبل در کثرت بلژیکی
ها این اشتباه شده و این بی اعتدالی در
حق آنها شده بعضی بی اعتدالی زیادی
گرفته اند و بعضی بدون اینکه تصدیق
کرده باشند حقوقشان کمتر شده.
بنده باین قضیه مراجعه کردم و الا آن
در کیفیت بنده هست اگر آقایان می خواهند
ممکن است مراجعه بفرمایند.
در همان کابینه آقای مستوفی الممالک
هم که قبل از کابینه آقای مشیرالدوله تشکیل
شده بود.
همین مطلب مذاکره شده بود و در آن
کابینه هم این مطلب معلوم شده بود و
متوجه آن اشتباه شده بودند و در صدد
اصلاح هم بر آمده بودند و تهیه لایحه هم
شده بود.
که عرض مجلس شورای ملی برسد که
این اشتباه را اصلاح کند نمی دانم چه
کابینه آقای مستوفی الممالک دوام زیاد
بخارجی هستند فردا هم یک لایحه برای کثرت
میسو می آورند.
ده هزار تومان و برای آقایان دیگر هم
بیارند آخر این پول ها از کجا باید
داده بشود؟
این مردم بدبختی که ما را انتخاب
کرده اند و فرستاده اند اینجا برای این نیست
که می متصل برای آنها خرج تراشی کنیم
بنابر این بنده ما این پیشنهاد مغالطه
وزیر مالیه - بنده هیچ ندانم
که آقای نماینده محترم چرا این فرمایشات
را می فرمایند.
الحمد لله پول هم داریم و البته پیش از
این هم لازم داریم و مخارج لازم هم پیدا
باید عایدات هم برای آن مخارج لازم پیدا
کنیم و این هیچ مربوط نیست باینکه یک
کسی که خوب خدمت می کند نباید نعمت
داد وزارت مالیه و همه وزارت خائهای دیگر
برای این مملکت کار می کنند و خدمت
می کنند مخصوصاً وزارت مالیه بالاخص
اداره گمرک که خدمتش برای مملکت
تولید ثروت می کند
اداره گمرک یک اداره است که امسال
هیچده گرور عایدی باین مملکت داده است
و دوازده نفر بلژیکی در آن استخدام هستند
که این کارها را می کنند و این هیچده گرور
را بشما می دهند و در مقابل این هیچده
گرور این مبلغ را باید داد و اگر این خرج
را نکند
این عایدات حاصل نمی شود و بل و
بخشش که نمی کنید!!
این دولت حاضر چه بدل و بخشش
کرده؟
آیا این مخارجی که اینجا آورده
می شود یک مخارجی است که گفتنی با جمعی
باشد؟

خبر يك مغارچی است که در اذاع آن
مامی خواهیم یا عایدات دولت را زیاد کنیم
و یا امور اقتصادی مملکت را بهبودی بدهیم
بهیم.
دیگر کجا بدل و بخشش کرده ایم؟
چرا این فرمایش را می فرمایند.
بعلاوه مستخدمین بلژیکی باین مملکت
خدمت کرده اند و بیست و پنج سال است
که این ادارات را تشکیل داده اند و امروز
یک چنین عایدات مهمی که قسمت اعظم
عایدات ممالک ماست از آنها است پس
نباید از این جزئی مساعدت مضایقه کرد
رئیس - آقای عدل الملک
(اجازه)
عدل الملک بنده موافقم.
رئیس - آقای حائری زاده
(اجازه)
حائری زاده - این رایرت يك دفعه
دیگر هم مجلس آمده گرفتار داده فریاد
شد و بالاخره از دستور خارج شد و اگر
در لایحه دولت ما کاملاً مطالعه کنیم معلوم
می شود که این لایحه در اواخر مجلس چهارم
یعنی همان هفته آخر مجلس آمد و آقایان
که در آن دوره تشریف داشتند ملاحظه
فرمودند که مجلس در آن هفته آخر عرض
چطور کار کرد می کرد دولت هم هر کاری
داده بشود؟
این مردم بدبختی که ما را انتخاب
کرده اند و فرستاده اند اینجا برای این نیست
که می متصل برای آنها خرج تراشی کنیم
بنابر این بنده ما این پیشنهاد مغالطه
وزیر مالیه - بنده هیچ ندانم
که آقای نماینده محترم چرا این فرمایشات
را می فرمایند.
الحمد لله پول هم داریم و البته پیش از
این هم لازم داریم و مخارج لازم هم پیدا
باید عایدات هم برای آن مخارج لازم پیدا
کنیم و این هیچ مربوط نیست باینکه یک
کسی که خوب خدمت می کند نباید نعمت
داد وزارت مالیه و همه وزارت خائهای دیگر
برای این مملکت کار می کنند و خدمت
می کنند مخصوصاً وزارت مالیه بالاخص
اداره گمرک که خدمتش برای مملکت
تولید ثروت می کند
اداره گمرک یک اداره است که امسال
هیچده گرور عایدی باین مملکت داده است
و دوازده نفر بلژیکی در آن استخدام هستند
که این کارها را می کنند و این هیچده گرور
را بشما می دهند و در مقابل این هیچده
گرور این مبلغ را باید داد و اگر این خرج
را نکند
این عایدات حاصل نمی شود و بل و
بخشش که نمی کنید!!
این دولت حاضر چه بدل و بخشش
کرده؟
آیا این مخارجی که اینجا آورده
می شود یک مخارجی است که گفتنی با جمعی
باشد؟

بجای مستخدمین بلژیکی کار می کنند
هیچنین در اداره مرکزی طهران امروز
یک همه هستند که هر یک از آنها میتوانند
بجای مستخدمین بلژیکی خدمت کنند و
شاید در آتی نزدیک از آنها برای يك
کارهای مهمی معین شوند و بازم باید
عرض کنم که سابق بر این همه مستخدمین
بلژیکی بیش از اینها بوده و بعد برود
ایرانی هائی که تربیت شدند جای آن ها
گذاشتند و از همه آنها کسر کردند.
اما آن دلالی که اول اعتراضاتشان
آوردند تماماً دلال بلده بود بنده هم چیز
دیگر عرض نکردم همین را عرض کردم که
در اواخر مجلس چهارم نظر باینکه وقت
کم بود اگر بآن کتاب قانون که بهلویستان
هست ملاحظه بفرمایند می بینید که در سه
چهار جلسه چندین قانون از مجلس گذشته
است و در آن موقع همین قانون هم گذشته
است دوچار يك همچو اشتباهی شده و دیگر
را می خوانم.
وزارت مالیه مجاز است برای مأمورین
بلژیکی گمرکات کدر اما کن دولت سستی
ندارند منزلی متناسب با اهمیت مشاغل آنها
در حدود ماهی فلان تهیه نماید.
در لایحه دولت اسامی اشخاصی نوشته
شده و ما می توانیم مطمئن باشیم که از این
همه خارج نمی شود و یک همه دیگر فردا
تقاضای خرج منزل نمی کنند و این استدلالی
که می شود که آقایان خوب کار کرده اند
بلی بنده هم تصدیق دارم که اداره گمرکات
چون یکی از قدیمی ترین اداراتی است
که بدست مستخدمین خارجی اداره شده
است نسبتاً بهتر از سایر دوائر مالیه است
ولی در این مدت این مستخدمین اشخاصی
را بر دست خودشان تربیت نکرده اند که
جای آنها را بگیرند و رفع حاجت ما را
بکنند و ما باید دائماً آنها را مراجع بکنیم
این قبیل اشخاصی که بخل می کنند از این
که کار را بر بردست خودشان بیاموزند
باین جهت بنده باین قبیل حقوق ها چندان
معتقد نیستم.
مغیر - بنده خیلی مسرور شدم که این
اعتراض آخری را آقای حائری زاده فرمودند
که بنده برای استحضار آقایان جوایش را
عرض کنم بعدا اگر محتاج شدند میسکن
است در خارج هم تحقیق کنند.
اینکه فرمودند مستخدمین بلژیکی
بخل کردند اشخاصی را بر بردست خودشان
تربیت نکردند که در آتی قایلیم مقام آنها
شوند اینطور نیست بلکه کاملاً بعکس است
بلژیکی ها در این مدت عده زیادی از
مستخدمین ایرانی را تربیت کرده اند و
هیچ شاهد و دلیلی بالاتر از این نیست که
الآن بجای يك همه مستخدمین بلژیکی که
در نقاط مختلف بوده مستخدمین ایرانی
گذاشته اند صورتش را هم اگر خواسته
باشید ممکن است حضرت تعالی فراداد را
گمرک بخواند که امروز چند نفر ایرانی

عمل الملک - بنده موافقم
رئیس - آقای هراتی
(اجازه)
حاج آقا سعید یعقوب - عرضی
ندارم.
رئیس آقای حاج میرزا عبدالوهاب
(اجازه)
حاج میرزا عبدالوهاب - بنده
از آقای وزیر مالیه و مشیر يك سؤالی دارم
که اگر جواب بفرمایند دفعه این کارها را
می کنند آن این است که اگر مملکت ما
پول دارد پس این لایحه وضع مالیات که
هر روز می آورند برای چیست.
اگر پول نداریم این بدل و بخشش ها
را از کجا می کنیم؟ این يك سؤال من
است.
دیگر اینکه اگر نباشد ما باین رویه
پیش برویم آن وقت ما هر چه داریم باید
بخارجی ها بدهیم.
آخر این که زندگی نمی شود!!
الآن متجاوز از صد نفر مستخدمین
خارجی هستند فردا هم یک لایحه برای کثرت
میسو می آورند.
ده هزار تومان و برای آقایان دیگر هم
بیارند آخر این پول ها از کجا باید
داده بشود؟
این مردم بدبختی که ما را انتخاب
کرده اند و فرستاده اند اینجا برای این نیست
که می متصل برای آنها خرج تراشی کنیم
بنابر این بنده ما این پیشنهاد مغالطه
وزیر مالیه - بنده هیچ ندانم
که آقای نماینده محترم چرا این فرمایشات
را می فرمایند.
الحمد لله پول هم داریم و البته پیش از
این هم لازم داریم و مخارج لازم هم پیدا
باید عایدات هم برای آن مخارج لازم پیدا
کنیم و این هیچ مربوط نیست باینکه یک
کسی که خوب خدمت می کند نباید نعمت
داد وزارت مالیه و همه وزارت خائهای دیگر
برای این مملکت کار می کنند و خدمت
می کنند مخصوصاً وزارت مالیه بالاخص
اداره گمرک که خدمتش برای مملکت
تولید ثروت می کند
اداره گمرک یک اداره است که امسال
هیچده گرور عایدی باین مملکت داده است
و دوازده نفر بلژیکی در آن استخدام هستند
که این کارها را می کنند و این هیچده گرور
را بشما می دهند و در مقابل این هیچده
گرور این مبلغ را باید داد و اگر این خرج
را نکند
این عایدات حاصل نمی شود و بل و
بخشش که نمی کنید!!
این دولت حاضر چه بدل و بخشش
کرده؟
آیا این مخارجی که اینجا آورده
می شود یک مخارجی است که گفتنی با جمعی
باشد؟

رئیس - تصویب شد - نسبت بماده دوم مخالفی هست آقای طهرانی .

آقا شیخ محمد علی تهرانی - فلسفه ماده اول و دوم هر دو یکی است بنده در جلسه سابق مخالفت با ماده اول بودم درین جلسه هم با ماده اول هم با ماده دوم مخالف هستم چون در ماده دوم مذاکره می شود

بنده مجبورم بیاناتی که آقای وزیر مالیه فرمودند بطریق اجمال رد کنم یعنی بیان کنم که خلاصتاً بیانات ایشان بنده را قانع نمی کند

اما نقضاً برای اینکه ما مستخدمین صحیح العمل ایرانی هم داریم که سالها درین مملکت خدمت کرده اند و حقوق مسلمه خودشان را بآنها نمی دهند

آوقت از برای مستخدمین خارجی که ما انتخاب می کنیم باید خانه تهیه کنیم اثاثیه تهیه کنیم همه چیز هم به آنها بدهیم؛ بگذرد از ماده چهارم حالا آمده است که مجلس تصویب کند

شیروانی - نمی کند .

طهرانی - پس فردا آخر سال که می شود یک مالیات فوق العاده تعجیل بر مردم می شود بواسطه اینکه ادارات حقوقشان را نگرفته اند

اما خلاصه البته ما مستخدمینی که از خارجه میاوریم برای خدمت است باید در ازاء خدمت نعمت داده شود ولی نمی شود ما همه عایدات مملکت را به بآنها بدهیم برای این که خدمت کرده اند باید میزان خدمت آنها را در مملکت بلزیک بسنجیم در صورتی که در مملکت بلزیک کار بکنند در سال چند هزار فرانک می گیرند پنج هزارش هزار فرانک خوبست آن مقداری که در مملکت خودشان می گیرند

مادرم مقابل بآنها بدهیم . آنها آمده اند یک قرارداد می کرده اند خدمت کرده اند در مقابل آن قرارداد

باکمال بی پولی دولت بی پول در مقابل خدمتشان بآنها پول می دهد من حاتم بخشی ارامتگر نیستم که در مملکت باشد لیکن بقدری که مملکت پول دارد

وقتی که من پنج تومان دارم در مقام اعطاء یا استخدام باید ملاحظه جیبم را بکنم و حاتم بخشی بکنم

حالا پس فردا آخر سال می شود بنده می بینم لواجح مالیاتی را ب مجلس می آورند و ما باید بقوریت رأی بدهیم مالیاتی بر فقرا مملکت تعجیل شود

برای چه؟ برای این که بیک عده از مستخدمین چون خدمت کرده اند فوق العاده بشان بدهیم

کرایه خانه بشان بدهیم چون خدمت کرده اند

مستخدمین ایرانی مگر نمی کنند؟ پس چرا آن بیچاره ها حقوق بشان نمی رسد؟ معاون وزارت مالیه - بنده نسبت باین لایحه هیچ تصویری کردم که ذکر دلیلی محل احتیاج نباشد و فقط یک توضیحی برای لازم باشد

برای اینکه یک چیزی نیست که تازه بمجلس آمده باشد بلکه یک موضوعی است که سابقه داشته است و از طرف آقای مغیر محترم روز وزیر مالیه هم توضیحات کاتبه داده شد که یک اشتباهی شده است

معهدا چون مذاکراتی در این مسئله می شود شاید محتاج این باشد که بعضی از آنها بلا جواب نماند

آقای تهرانی می فرمایند مملکت بی پول است . مالک دیگر پول دارند و این قبیل چیزها .

خوب اگر یک مملکتی پول بخواهد یک ماشینی یا کارخانه ای بیاورد که بوسیله آن یک محصولی بدست بیاورد و از آن محصول یک مبلغ هنگفتی برای رقم احتیاجات مملکت بر تروت مملکت خودش علاوه کند

آیا ایرادی بر آن مملکتی که ماشین را آنجا وارد میکنند وارد است؟ آیا ایرادی بر بازو و اسباب آن ماشین وارد است؟

بنده محتاج توضیح نماندم . آموزین بلزیک ملاحظه فرمائید از بیست و پنج سال قبل الی حال در ایران هستند اخصائیه عایدات گمرک را اگر ملاحظه فرمائید حق و عدالت اقتصادی این را می کند که ما آنها را مستحق اجر و حق شناسی بدانیم

زیرا مملکتی که عایداتش از بابت گمرک یک کرور تومان بوده است امروز بیازنده کرور تومان رسیده است و بنده به صراحت باید خدمت آقایان عرض کنم که اداره گمرکات در ایران امروز نمونه یک اداره اروپائی است

(اداره اروپائی را به معنای این که ما همه چیز اروپائی را بخواهیم خوب بدانیم عرض نمیکنم)

یعنی اداره گمرکات ما مثل یک اداره اروپائی که در اروپای منظم است که آورده اند بایران و مشغول کار است

اداره گمرکات از صدی بیست و هجده مغارج شروع کرده است و امروز بمدی رسیده است

اداره گمرکات بر عایدات علاوه کرده وقتی مأمورین خارجی اش بین سی و پنج تا چهل و پنج نفر بودند

بنده خودم عضو اداره گمرکات بوده ام و خدمتم از آنجا شروع شده است تمام آنها را هم می شناسم و جزء بجزه این قضایا

درجائی است از نارنجچه زندگانی خود بنده .

چنانکه در ادارات مرکزی و ولایات گاهی تا درجه سوم هم لازم دانسته بودند مأمورین بلزیک بگذارند

ولی انصاف خودشان و رعایت نظم و ترتیب اداری اقتضای این را کرده است که تصدیق کرده اند بهر اندازه انتظام اداری پیش رفته و اطمینان پیدا کرده اند از گردش چرخهای اداری از عده مأمورین بلزیک کمتر کرده اند تا امروز که رسیده است به دوازده نفر و اگر ما بخواهیم ما فرض کنیم که دوازده نفر مأمور بلزیک برای گمرکات ایران زیاد است گمان نمی کنم صحیح باشد

زیرا اداره ای است که عایداتش از هر چشمه از عایدات مملکت است مأمورین ایرانی هم بموقع تربیت کرده اند و بجای مأمورین بلزیک گذارده اند که مشغول کار هستند بنده هیچ خیالی می کنم که اگر چندی بگذرد در اداره آن اساس کامل خودش را از دست ندهد همین بلزیک ها حاضر خواهند بود که از عدد خودشان کم بکنند

چنانچه شاید در سالیهای بعد هم همین کار را بکنند البته باید هم بکنند و بنده در این موضوع صرف نظر از اینکه از خصایص معرفه اهالی ایران است

(اول اینکه در قضایا نسبت باصلاحات جدید عقیده مندمه باشیم)

همان کسانیکه دارای تربیت جدید هستند درباره ما معتقدند که ایرانها حق عدالت را هیچوقت زیر پایی گذارند و این مسئله هم مستلزم این است که از طرف یک مجلس شورای ملی که مرکز حق و عدالت است رعایت شود

بنابراین بنده تصور میکنم که اگر رفع این شائبه از خاطر آقایان بشود که این مبلغی که در لایحه گذاشته شده است یک خرج تازه ای نیست و یک تعجیلی بردوات نیست و یک چیزی اضافه بر بودجه هدفه است یا سنوات آتی نخواهد بود و یک مبلغی است که برای اصلاحات یک بودجه یا یک گفترا و ترتیبی است که مراجع مستخدمین باید بعمل بیایند هیچ اشکالی بر ایران باقی نمی ماند

مخصوصاً استدعا میکنم از حضور آقایان که دقت و توجه در این قسمتی که عرض می کنم فرمائید که این مطلب هیچ امر تازه ای نیست و هیچ تعجیلی هم بر بودجه نیست و عده اعضاء بلزیک هم که در این راپرت ذکر شده است عیناً همان عده اعضائی است که در لایحه دولت است

البته اگر خدای نخواست یک روزی مجلس بخواهد فرض کند که در یکی از دوات دولتی اشتباهی شده است فرض این را نخواهد کرد که در کمیسیون بودجه اشتباهی رخ انعام نمی دهیم پول مفت هم بگسی

نمی دهیم قبلاً هم دولت پیشنهاد کرده بود کمیسیون بودجه هم رسیدگی کرده و مصلحت دانسته که این موضوع را بیک ترتیب ساده در بیاورد و یک مبلغ معینی پیش نهاد کند که با اختیار رئیس گمرک این مبلغ بین اعضای گمرکات تقسیم شود بطریقی که اعتدال مابین آنها حاصل شود و اینکه کمش بکنند باز بادش کنند این هیچ معنی ندارد

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟ مغیر - عقیده کمیسیونست که پیشنهاد کرده است و بازم برای اطلاع آقای آقا سید یعقوب همانطور که وزیر مالیه فرمودند عرض می کنم این یک چیزی نیست که بطور متساوی بهر نفری بدهند ممکن است ازین مبلغ یک نفره تصد تومان و بگسی دیگر هزار و هفتصد تومان برسد بنابراین بنده نمیتوانم قبول کنم

رئیس - آقایانی که این پیشنهاد را تصویب می کنند قیام فرمائید (عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - آقای حاج میرزا عبدالوهاب هم چهارده هزار تومان پیشنهاد کرده اند

جمعی از نمایندگان - رأی بگیریند

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده مقصودم از دادن این پیشنهاد این است (می دانم رده می شود) زیرا در این جا می فرمایند بلزیک ها خدمت کرده اند و البته پول در مقابل خدمت داده می شود و اینها هم آمده اند خدمت کنند حالا آقایان می فرمایند خوب کار کرده اند البته اینها روز اولی که می آیند و کنترات می شوند برای خوب کار کردن است و یکی دیگر این که چند نفر . . .

(همه بین نمایندگان)

آقایانی گذارند حرفم را بزم

رئیس - ۱۲ نفر

حاج میرزا عبدالوهاب - عرض بنده این پول در مقابل خدمت بآنها داده می شود حالا اگر میخواهند علاوه بدهند این مبلغ کافی است

رئیس - کمیسیون قبول می کند؟ مغیر - خیر

رئیس - حرای می گیریم پیشنهاد آقای حاج میرزا عبدالوهاب - آقایان موافقت قیام فرمائید

(تنها آقای آقا سید یعقوب قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد - رأی می گیریم بعد از دوم آقایانی که موافقت قیام فرمائید (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد مذاکره راجع بکلیات است - کلیات مخالف دارد؟ آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب بنده در جواب آقای وزیر مالیه که تصدیق می فرمایند یک اشتباهی شده است عرض می کنم؛ مجلس که اشتباه نکرده است این را وزراء اشتباه کرده اند و باید از جیب مبارکشان بدهند کمیسیون که اشتباه نکرده مجلس هم اشتباه نکرده مانده ملت هستیم بچه مناسبت پول ملتا را بگیریم بگسی بدهیم؟ آقای وزیر می گویند اشتباه شده است همان وزیری که اشتباه می کند لایحه اشتباهی را می آورد در مجلس و طر فدا هم دارد و می گذرانند معاکه اش کنند و این پول را از او بگیرند

قانون بقدرت خودش باقی است . آن وزرائی که اشتباه کرده اند مسئول هستند نباید چیزی را که وزیر اشتباه کرده است بیاورند

معاون وزارت مالیه - فلسفه یک مجلس شورای ملی در مملکت رفع معایب و اصلاح اشتباهات است

رئیس - رأی گرفته می شود بخر کمیسیون بودجه که موافقت در وقت عقیده الاورده کبیر خواهند داد

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده و نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

ورقه سفید ۶۰ کیبود ۱۰

اسامی موافقین - آقایان مشیرالدوله . افشار سردار مناصر مستوفی الممالک سردار فاخر و وکیل الممالک امین الشریعه . ضیاء الملک . یاسائی - کازرونی . نظام التولیه . مشیر منظم - حاج مشیر اعظم هلائی . دکتر آقایان . سر کشتی زاده . صدر الاسلام . شریعتدار دامغانی . سهراب خان . ارباب کبیر سردار احتشام انصاری . محمد علی میرزا . آقا سید کاظم یزدی . دیوان بیگی . دکتر اجیاع السلطنه . صدرائی . مصدق الملک . سالار لشکر مدرس . نجات هایم شیروانی . امیر اشرف . عظیم . ملک الشرا . وحید الدوله . قوام الدوله . ممتد السلطنه . شیخ المراد زاده . رئیس التجار . داور . آقا سید حسن کاشانی . حاج میرزا اهلیرضا . سردار ممتد . غلامحسین میرزا قائم مقام . امیر اعلم . شیخ الاسلام ملایری . شریعت زاده . دست قیب زاده . نصرت الدوله . قائم مقام الملک . سهام السلطان . میرزا عبدالله خان . مدبر الملک . فتح الله میرزا هرزی . حاج سیدالدعقین . عباد السلطنه . تدین . تفر زاده .

بعضی از نمایندگان - نصف شب است جلسه را ختم کنید

رئیس - ختم شود؟ بعضی از نمایندگان - بلی ختم شود

رئیس - پیشنهاد جمعی از آقایان قرائت می شود

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد می کنیم که جلسات مجلس هفت روز کمافی السابق و از چهار بظهر تشکیل شود

رئیس - مخالفی ندارد؟ بعضی از نمایندگان - خیر

مدرس - ۳ روز باشد از ۴ بظهر

رئیس - جلسه روز یکشنبه دوم شوال مطابق ششم اردی بهشت

دستور - اولاً خبر کمیسیون بودجه راجع به شیرینی

بعد پیشنهاد شده است راپرت کمیسیون تجدیدنظر در قانون استخدام مطرح شود مخالفی دارد؟

(گفته شد - خیر)

رئیس - در ضمن مذاکرات هم کمیسیون ها انتخاب خواهد شد

مدرس - تکلیف روزها همین نشد ۳ روز قرار بدهید

رئیس - اولاً کمیسیون مالیه ۱۲ نفر بعد کمیسیون عدلیه ۱۲ نفر کمیسیون خارجه ۶ نفر

(بعضی از نمایندگان گفتند ۸ نفر بعضی می گفتند ۶ نفر کافی است)

رئیس - آقایانی که تصویب می کنند عده اعضاء کمیسیون خارجه ۷ نفر باشد قیام فرمائید

(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - همان ۶ نفر باشد

بعضی از نمایندگان - بلی

رئیس - کمیسیون نظام ۶ نفر مخالفی دارد؟

حاجری زاده - بنده مخالفم ۶ نفر و ۸ نفر عقیده دارم چون مهم است و برای قانون سر باز گیری ۸ نفر بهتر است

رئیس - آقایانی که موافقت ۸ نفر باشد قیام فرمائید

(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - کمیسیون پست و تلگراف و فرایده عانه و تجارت و صنایع مستظرفه ۱۲ نفر

کمیسیون معارف و اوقاف پیشنهاد می شود ۸ نفر آقایانی که موافقت با حضور قیام فرمائید

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد - مقدم بر همه کمیسیون مالیه خواهد بود

آقا سید یعقوب - کمیسیون داخله را فرمودید

رئیس - بلی کمیسیون داخله هم باید همین شود چند نفر می فرمائید

بعضی از نمایندگان - ۱۲ نفر

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفته شد - خیر)

شیروانی - کمیسیون بودجه را نفرمودید

رئیس - کمیسیون بودجه از شنبه تشکیل می شود . چند نفر را بپورت از کمیسیون عرایض و مرخصی رسیده است قرائت میشود (بشرح ذیل قرائت شد)

آقای آشتیانی نماینده محترم از نجف اشرف در ضمن مشروح تقاضا کرده اند که چون یکی از فرزندانش مریض و بستری بوده و مجبورند بجهت استعلاج او توقف نمایند پنجاه روز دیگر اجازه غیبت از ابتدای اولین روز پس از آخرین روز اجازه سابق داده شود کمیسیون عرایضشان را موجه دانسته تصویب می نمایند

رئیس - آقای دست قیب (اجازه)

دست قیب - بنده موافقم

رئیس - حرای گرفته می شود - آقایانی که مرخصی پنجاه روزه آقای آشتیانی را تصویب می کنند قیام فرمائید

(عده کثیری برخاستند)

رئیس - تصویب شد

(رایورث دیگر بمضمون ذیل خوانده شد)

آقای ناصر الاسلام نماینده محترم از رشت تقاضای یک ماه دیگر اجازه مرخصی از اول ۴ ۱۳۰ کرده اند کمیسیون تصویب می نماید

آقا سید یعقوب - بنده یک اصلاح عبارتی میخواهم عرض کنم ما خردمان از مجلس قانون گذارانیم فروردین را با حمل نوشته اند کازرونی - عرض می کنم قانونی که ما گذرانیم راجع با ادارات دولتی بود و مربوط بمجلس نبود

(همه نمایندگان)

رئیس - رأی گرفته می شود بمرخصی یک ماهه آقای ناصر الاسلام از اول فروردین آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمائید

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد

(رایورث سوم بشرح ذیل قرائت شد)

آقای ممتد السلطنه نماینده محترم بجهت معالجه مرض دولا (دیابت) ناگزیر به مسافرت بارو بیاوده چهار ماه اجازه مرخصی خواسته اند کمیسیون تصویب می نماید که از تاریخ اول ثور ۳ ماه غائب با اجازه باشد

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده با عرض سابق خود را تکرار می کنم که کمیسیون باز در این جا هم ملاحظه قانونی که گذرانده ایم نکرده است

رئیس - آقای ممتد السلطنه (اجازه)

ممتد السلطنه - بنده تقاضای کنم از اول خرداد مرقوم فرمائید

رئیس - مراجعه می شود بکمیسیون

برای شرفیابی حضور والا حضرت اقدس اجازه می فرمائید اساسی ۶ راز آقایان بقرعه کشیده شود که برای عرض تبریک شرفیابی شوند.

جمعی از نمایندگان صحیح است استماع بعمل آمده آقایان ذیل معین شدند آقای حاج آقا اسماعیل آقای آقا سید کاظم یزدی آقای سردار رفیع آقای محمد هاشم میرزا شیخ رئیس آقای یاسانی دیوان بیگی

شود؟ یا برای سال آتی؟
سال گذشته که ما میخواستیم بودجه هارا تصویب کنیم آقایان همه مخالفت کردند اصراً هم کردند و حق هم داشتند زیرا بعضی مالیات های غیر قانونی جزء بودجه بود و بالاخره به این شرط تصویب کردند که تا یک ماه مالیات های غیر قانونی بیاید به مجلس وتکلیف آنها معلوم شود و باین شرط ما بودجه سال گذشته را تصویب کردیم.

در آن وقتی که میخواستیم روزه سفید را در وی آن کاغذ سیاه بکنند سیاه گفتم.

بلی سیاه چرا؟ برای اینکه سیاه یعنی تاریک و چون ما نمی دانیم چقدر از این مملکت گرفته میشود و چطور گرفته می شود و آن مبلغی که گرفته میشود به صرف الهم فالهم مصرف می شود یا خیر؟

یک چیزی چیزی اسمش تاریک نیست؟

ماروی آن روزه سیاه یک کارت سفید گذاشتیم و گفتیم عطف بمانسین علی الله چه میشود شود.

این هم عطف بمانسین باشد با اینکه برای سال آینده یک تکری بکنیم.

حالاً یک ماه و کسری از سال گذشته است و ما هنوز فکری نکرده ایم.

بنده نمیخواهم در این باب زیاد عرض کنم وقت مجلس را بگیرم فقط میخواستیم عرض کنم ماده ۲۰ قانون اساسی که تا بحال اجراء نشده است آنرا اجراء کنند و اگر صلاح می دانند از طرف مجلس مقدس به دولت تذکر داده شود هر چه زودتر بودجه هایشان را بیاورند که شاید مثل سال گذشته فرصت بدست نمی افتاد.

از طرف مجلس بدولت تذکر داده شود که توجه مخصوصی در این قضیه نموده موجبات رفع این مرض را فراهم نمایند.

رئیس - آقای آقا سید رفیع (اجازه)

آقا سید رفیع بنده خواستم از مقام محترم ریاست تقاضا کنم که به آقای وزیر مالیه اطلاع داده شود برای جواب سؤالاتی که خیلی پیش از این بمقام ریاست داده شده است حاضر شوند.

چند سؤال بود یکی راجع به شصت هزار تومان که اینجا اظهار شد تفاوت حوالیاتی است که از ولایات بر کزداده اند و چند سؤال دیگر هم هست تقاضای کم اطلاع داده شود که بیایند جواب بدهند.

یک تقاضای دیگر هم این است که از طرف مقام ریاست بوزراء اطلاع داده شود.

موقعی که جلسه تشکیل می شود دوسه نفر از آقایان وزراء به مجلس تشریف بیاورند که اگر آقایان اظهاراتی می کنند آنها هم مطلع شوند.

همین مسئله که آقای یاسانی اظهار کردند در فارس هم مسئله کاومیری آتشی بر پا کرده است و همین طور سایر جا ها خوبست آقایان تشریف بیاورند که مطلع و در صد جلو گیری بر آیند.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - عرض ندارم **جمعی از نمایندگان** دستور

رئیس - دستور امروز اولاً تعیین کمیسیون است بعداً برت کمیسیون بودجه راجع به مسیو یری بعد قانون استخدام کشوری.

اول باید دو نفر تعیین شوند برای تعیین انتخابات.

(استماع بعمل آمد نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

(آقای صدرنی - آقای شیرالدوله)

بعضی از نمایندگان - آقای مشیرالدوله تشریف نمانند.

(آقای امیر اشرف)

یک نفر از نمایندگان - جزء هیئت رئیسه هستند.

مدیرس - بنده معذورم کسالت دارم.

یک نفر از نمایندگان - جزء هیئت رئیسه هستند.

مدیرس - بلی جزء هیئت رئیسه هستم.

(آقای احتشام الحکماء)

رئیس - ایشان هم که جزء هیئت رئیسه هستند.

(آقای میرزا سید احمد بهجانی)

رئیس - آقایان تشریف ببرند بیرون برای انتخابات. انتخابات از طرف راست شروع می شود.

اخگر - بنده پیشنهاد دارم **رئیس** - بفرمائید.

اخگر - بنده پیشنهاد میکنم انتخاب کسیونما بماند برای بعد از تنفس تبادله افکار شده بطور قطع رای داده شود.

رئیس - آقایانی که باین پیش نهاد موافقت بقیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. آقای رهنما.

(اجازه)

رهنما - عرض ندارم **رئیس** - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - عرض ندارم **رئیس** - خبر کمیسیون بودجه قرائت می شود.

(بشرح ذیل خوانده شد)

کمیسیون بودجه لایحه شماره ۱۹۷۹ دولت را مورد بحث قرارداد و با ذکر دلایل که از طرف آقای وزیر عدلیه بعمل آمده و با اصلاحی که در پیش نهاد بعمل آمده و مواد ذیل را تنظیم و جهت تصویب تقدیم مجلس مقدس می نماید.

ماده اول - وزارت مالیه مجاز است از اول حمل ۱۳۰۳ الی انتضای مدت کثرات مسیو یری برای سال ۴ هزار و دویست تومان بتوان کمک خرج علاوه بر مبلغی که بموجب کثرات قانونی ۲۱ جولای ۱۳۰۲ مقرر است در باره مسیو یری پرداخت نماید.

ماده دوم - وزارت مالیه مجاز است از تاریخ انتضای کثرات مسیو یری سالی مبلغ ۱۲ هزار فرانک (به نرخ روز) بمشاور مسیو یری مادام الحیوة در حق مسیو یری منظور و پرداخت نماید.

رئیس - مذاکرات راجع به کلیات است.

آقای حاج میرزا عبدالوهاب (اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده حالا کار به این ندارم که مملکت پول دارد یا ندارد و باصل اینکه ترتیب کثرات این شخص هم چطور بوده است کار ندارم. لکن میخواهم سؤال کنم که در ظرف این ده سال کاری که این کرده چه بوده است؟

کلنل مارکام یا مستخدمین بلژیکی را باز میگفتند یک خدماتی کرده اند. ولی آن خدمتی که مسیو یری ولو بقدر صد بنده ندارم کرده است چه بوده؟

قانون عدلیه يك قانونی است که باید مطابق با قانون شرع باشد و باید از طرف حکام شرع معین شود به این هم کار نداریم. کاری که این شخص در مقابل صد و بیست

هزار تومان کرده است چیست؟

آقایان توضیح بدهند تا بنده هم قانع شوم.

معاون وزارت عدلیه - تصور میکنم آقایانی که تا اندازه از اوضاع عدلیه با اطلاع هستند خدمتار مسیو یری را بتوانند انکار کنند.

وضعت عدلیه را در اولت مشروطیت اگر آقایان بغاظر بیاورند همانطور که سابقاً هم بنده عرض کرده ام یک ماده قانون هم در عدلیه نبود و فلان چندین مجموعه قوانین که شاید پنج شش هزار ماده قانون باشد در عدلیه اجراء میشود در تهیه تمام این مواد مسیو یری شرکت عمده داشته است و عمده از آقایان نمایندگان از قبیل آقای مشیرالدوله و شاهزاده نصرت الدوله که وزیر عدلیه هم بوده اند مسیو یری هستند که مسیو یری چه زحمانی را متحمل شده است تا این قوانین وضع شده است و بعد از وضع قوانین زحمت بیشتری را متحمل شده است تا آنها اجراء شده.

ممکن است آقایان بگویند این قوانین را ما هم عدلیه اجراء میکنم.

راست است ولی در تحت نظر دائمی مسیو یری بوده است و وزارت عدلیه را نیز تقوی نداشته است که مواظب اجرای قوانین باشد فقط مرکز تقوی که داشته همیشه ثابت بوده و نگذاشته است ما کم از حدود قوانین تخلفی کنند و خود مسیو یری بوده است و باین ترتیب تصور می کنم امروز مجلس شورای ملی هر اقدامی راجع به مسیو یری بکند يك قدر دانی است که ارا او کرده است و هیچ چیز زیادی به او ندادام است.

رئیس - آقای شوشتری (اجازه)

آقا سید محمد علی شوشتری - پدر آنچارم فرمایشات آقای معاون وارد کنم.

چون بنده خود مدتی در عدلیه کار کرده ام بعضی مسیو یری هیچ شده متی برای این مملکت نکرده است حتی در عدلیه در بین مردم هادی بافضلت و مطلع. تر و قانونی تر از مسیو یری از هر جهت خیلی زیاد است.

در مجلس شورای ملی الان متجاوز از چهارده هزار نفر می باشند که دیپلم تصدیق از مدرسه حقوق دارند و تصدیق آنها کاری است که از مسیو یری مطلع ترند.

بعلاوه بنده از این جهات با ایشان مخالف نیستم مخالفت بنده از ۳ جهت است:

یکی خواستن مستشار از خارج جهت اولیه این است که يك مملکتی از نقطه نظر سیاست یعنی ضعف آن مملکت ایجاب کرده باشد

جمعی از نمایندگان (با همه) این - طور نیست.

آقا سید محمد علی شوشتری - متلاً متلاً

بمعاون دوستی با يك مملکتی مستشار برای

وضع قوانین خودشان بخواهند که يك قوانینی وضع کند مملکت ما این طور نیست.

مملکت ما دارای يك قانون جامعی است که احتیاج بهیچ قانونی ندارد و عقیده من اگر در سایر ممالک هم يك مواد قانون حقوقی خوبی پیدا شود اقتباس از قوانین اسلامی ما است.

داور اینطور نیست.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به طرز تشکیلات هم انصافاً آید این مدت ده یا پانزده سالی که مسیو یری در این مملکت تشریف دارند آیا وضعیت طرز تشکیلات عدلیه بشکلی کرده اند که پس از این مدت مردم این مملکت بی نیاز باشند از این که تجدید نظر بکنند؟

حیر اینطور نیست امروز وضعیت تشکیلات عدلیه طوری است که تمام افراد مملکت دچار دو تأمین مالی ندارند.

نصرت الدوله - قانون عدلیه را مجلس تصویب کرده است.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به وضعیت تشکیلات عدلیه باید مراجعه شود به افکار عمومی تا معلوم شود دولت و مملکت از این طرز تشکیلات رضایت دارند یا خیر؟

شیروانی - مسیو یری چه قضات فاسدند.

آقا سید محمد علی شوشتری - ایشان باید طرز تشکیلات را طوری مرتب نمایند که اگر يك قضایی برخلاف رفتار کرد ما که و دشمن را بگیرند از پالایند از بدین طریق تشکیلات عدلیه اینطور نبوده بنده حقیقه توجیه آقایان نمایندگان محترم را جلب میکنم که توجه مخصوص بفرمایند و حقیقه به بینند پس از ۱۱ سال ۱۲ سال وضعیت طرز تشکیلات عدلیه طوری شده است که مردم این مملکت بی نیاز باشند؟

بنده عقیده دارم اگر نفر متخصی می فی الجمله متخصی از خود ما در عدلیه نبود طرز تشکیلات عدلیه تا این اندازه درست نبود.

بعلاوه در قانون استخدام مسیو یری در ماده سومش مینویسد:

حقوق مسیو یری سالیانه هفت هزار و دویست تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است در آن روزی که بنا بوده است مسیو یری استخدام شود این ترتیب را قبول کرده است.

دیگر این چه پولی است که امروز از این مملکت بی پول کم پول به او بدهند.

مخبر بیکتست از فرمایشات آقای شوشتری را خود آقایان حکایت خواهند فرمود که خارج از موضوع بود زیرا قسمتی را که راجع به طرز تشکیلات عدلیه فرمودند مربوط به مسیو یری نیست و اگر ابراری

دارند مربوط به مجلس است برای اینکه قانون تشکیلات دما به بصورت مجلس رسیده است و اما یکی از اعتراضات دیگر که به مسیو یری کردند این بود که پس از ۱۰ سال که در عدلیه است ما را بی نیاز نکرده است و کلیه نواقص ما مرتفع نشده است گمان میکنم در آن جاهاتی هم که دویست سیصد سال است عدلیه دارند و تقریباً نصف سال است مملکتشان مشروطه است هنوز در ادارات قضائیشان نواقص هست که باید برود مرتفع شود و ما باین زودی نمیتوانیم تکمیل نماییم.

یکتست دیگر از فرمایشاتشان را که اصلاً لازم نمی دانم جواب عرض کنم و در قسمت اخیر هم فرمودند قبول کرده است باید عرض کنم که قبول نکرده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

(جمعی گفتند کافی نیست)

رئیس - رای میگیریم بیکتست مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس - معلوم می شود کافی نیست.

آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - عرض ندارم.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - بنده راجع بتأمین استخدام اجازه خواسته بودم در این جا عرضی ندارم.

رئیس - آقای دستغیب (اجازه) يك قدری تأمل بفرمائید عرضم بخواهم نوبت آقای شیخ فرج الله است.

آقا شیخ فرج الله - مقدمه لا بدم عرض کنم تقریباً چهل روز پیش لایحه دخانیات آمد بمجلس و نمایندگان در فوریت آن مخالفت کردند و بالاخره گفته شد که حقوق ادارات باقی مانده و بودجه کسر دارد لابد بر این هستیم که این قانون را تصویب کنیم و بقیده فوریت آن وضع شب تا صبح هفت مجلس طول کشید تا تصویب شد.

من نمی دانم چه چیز باعث شده است که این نوعها بر بودجه مملکت تحمیل کنیم. در جلسه قبل تفاوت حقوق برای کلنل مارکام تصویب شد يك حقوقی برای ما مورین بلژیکی تصویب شد در این جلسه هم يك اضافه حقوقی که هیچ لازم نیست باید تصویب شود.

آن پیشنهاد هائی که در کمیسیون بودجه هست و من برآورد کرده ام تقریباً چهار صد هزار تومان است که بر بودجه مملکت تحمیل شود.

آخردولت چه در نظر دارد آیا باز هم باید مالیات وضع کنیم!!

رئیس جلسه ختم می شود مجلس پنجاه و سه روز و پنج ازشب گذشته است.

رئیس مجلس شورای ملی - موتین الملک منشی - مشهاب منشی احمد العلی بابائی **جلسه یکصد و نجاه و پنجم صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه ششم اردی بهشت هزار و سیصد و چهارم مطابق دوم شوال المکرم ۱۳۴۳** (مجلس دوساعت و ۳ ربع قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤمن - الملک تشکیل گردید (صورت مجلس لایه هشتاد و سوم اردی بهشت را آقای آقامیرزا شهاب الدین قرائت نمودند) **رئیس** - نسبت بصورت مجلس اشکالی هست یا نه؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده میخواهم راجع به بودجه مملکتی بودجه وزارت خاها چندانکه عرض کنم مدتی است میخواهم این عرض را بکنم وقت و فرصت بدست نمی افتاد.

ماده بیست قانون اساسی یکی از مواد است که به عقیده من مهمترین مواد قانون اساسی است و باید مشروطیت و اصول کنیت و سیون و حکومت ملی روی ماده بیست قانون اساسی است که باید ششماه به آخی سال مانده بودجه مملکتی بودجه های وزارت خانه ها به مجلس بیاید و مجلس قبل از اینکه سال تمام شود آنها را تصویب کند که در اول سال بوقوع اجراء گذارده شود.

اصلاحات و احتیاجات مملکت فرج بر بودجه است.

اگر بودجه معین نشود چطور اصلاحات می کنند؟

احتیاجات را چگونه بر طرف می نمایند؟

وزارت معارف حالاً می نویسد: لایحه اقتدار اضافه کنید و البته باید هم اضافه کنیم و بیش از این هم باید اضافه کنیم. این اضافه ها اگر اول سال تصویب نشود از وسط سال اصلاحات شروع می -

رئیس جلسه ختم می شود مجلس پنجاه و سه روز و پنج ازشب گذشته است.

رئیس مجلس شورای ملی - موتین الملک منشی - مشهاب منشی احمد العلی بابائی **جلسه یکصد و نجاه و پنجم صورت مشروح مجلس یوم یکشنبه ششم اردی بهشت هزار و سیصد و چهارم مطابق دوم شوال المکرم ۱۳۴۳** (مجلس دوساعت و ۳ ربع قبل از ظهر بر ریاست آقای مؤمن - الملک تشکیل گردید (صورت مجلس لایه هشتاد و سوم اردی بهشت را آقای آقامیرزا شهاب الدین قرائت نمودند) **رئیس** - نسبت بصورت مجلس اشکالی هست یا نه؟

(اظهاری نشد)

رئیس - آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - بنده میخواهم راجع به بودجه مملکتی بودجه وزارت خاها چندانکه عرض کنم مدتی است میخواهم این عرض را بکنم وقت و فرصت بدست نمی افتاد.

ماده بیست قانون اساسی یکی از مواد است که به عقیده من مهمترین مواد قانون اساسی است و باید مشروطیت و اصول کنیت و سیون و حکومت ملی روی ماده بیست قانون اساسی است که باید ششماه به آخی سال مانده بودجه مملکتی بودجه های وزارت خانه ها به مجلس بیاید و مجلس قبل از اینکه سال تمام شود آنها را تصویب کند که در اول سال بوقوع اجراء گذارده شود.

اصلاحات و احتیاجات مملکت فرج بر بودجه است.

اگر بودجه معین نشود چطور اصلاحات می کنند؟

احتیاجات را چگونه بر طرف می نمایند؟

وزارت معارف حالاً می نویسد: لایحه اقتدار اضافه کنید و البته باید هم اضافه کنیم و بیش از این هم باید اضافه کنیم. این اضافه ها اگر اول سال تصویب نشود از وسط سال اصلاحات شروع می -

چند سؤال بود یکی راجع به شصت هزار تومان که اینجا اظهار شد تفاوت حوالیاتی است که از ولایات بر کزداده اند و چند سؤال دیگر هم هست تقاضای کم اطلاع داده شود که بیایند جواب بدهند.

یک تقاضای دیگر هم این است که از طرف مقام ریاست بوزراء اطلاع داده شود.

موقعی که جلسه تشکیل می شود دوسه نفر از آقایان وزراء به مجلس تشریف بیاورند که اگر آقایان اظهاراتی می کنند آنها هم مطلع شوند.

همین مسئله که آقای یاسانی اظهار کردند در فارس هم مسئله کاومیری آتشی بر پا کرده است و همین طور سایر جا ها خوبست آقایان تشریف بیاورند که مطلع و در صد جلو گیری بر آیند.

رئیس - آقای ضیاء الواعظین (اجازه)

ضیاء الواعظین - عرض ندارم **جمعی از نمایندگان** دستور

رئیس - دستور امروز اولاً تعیین کمیسیون است بعداً برت کمیسیون بودجه راجع به مسیو یری بعد قانون استخدام کشوری.

اول باید دو نفر تعیین شوند برای تعیین انتخابات.

(استماع بعمل آمد نتیجه بطریق ذیل حاصل شد)

(آقای صدرنی - آقای شیرالدوله)

بعضی از نمایندگان - آقای مشیرالدوله تشریف نمانند.

(آقای امیر اشرف)

یک نفر از نمایندگان - جزء هیئت رئیسه هستند.

مدیرس - بنده معذورم کسالت دارم.

یک نفر از نمایندگان - جزء هیئت رئیسه هستند.

مدیرس - بلی جزء هیئت رئیسه هستم.

(آقای احتشام الحکماء)

رئیس - ایشان هم که جزء هیئت رئیسه هستند.

(آقای میرزا سید احمد بهجانی)

هزار تومان کرده است چیست؟

آقایان توضیح بدهند تا بنده هم قانع شوم.

معاون وزارت عدلیه - تصور میکنم آقایانی که تا اندازه از اوضاع عدلیه با اطلاع هستند خدمتار مسیو یری را بتوانند انکار کنند.

وضعت عدلیه را در اولت مشروطیت اگر آقایان بغاظر بیاورند همانطور که سابقاً هم بنده عرض کرده ام یک ماده قانون هم در عدلیه نبود و فلان چندین مجموعه قوانین که شاید پنج شش هزار ماده قانون باشد در عدلیه اجراء میشود در تهیه تمام این مواد مسیو یری شرکت عمده داشته است و عمده از آقایان نمایندگان از قبیل آقای مشیرالدوله و شاهزاده نصرت الدوله که وزیر عدلیه هم بوده اند مسیو یری هستند که مسیو یری چه زحمانی را متحمل شده است تا این قوانین وضع شده است و بعد از وضع قوانین زحمت بیشتری را متحمل شده است تا آنها اجراء شده.

ممکن است آقایان بگویند این قوانین را ما هم عدلیه اجراء میکنم.

راست است ولی در تحت نظر دائمی مسیو یری بوده است و وزارت عدلیه را نیز تقوی نداشته است که مواظب اجرای قوانین باشد فقط مرکز تقوی که داشته همیشه ثابت بوده و نگذاشته است ما کم از حدود قوانین تخلفی کنند و خود مسیو یری بوده است و باین ترتیب تصور می کنم امروز مجلس شورای ملی هر اقدامی راجع به مسیو یری بکند يك قدر دانی است که ارا او کرده است و هیچ چیز زیادی به او ندادام است.

رئیس - آقای شوشتری (اجازه)

آقا سید محمد علی شوشتری - پدر آنچارم فرمایشات آقای معاون وارد کنم.

چون بنده خود مدتی در عدلیه کار کرده ام بعضی مسیو یری هیچ شده متی برای این مملکت نکرده است حتی در عدلیه در بین مردم هادی بافضلت و مطلع. تر و قانونی تر از مسیو یری از هر جهت خیلی زیاد است.

در مجلس شورای ملی الان متجاوز از چهارده هزار نفر می باشند که دیپلم تصدیق از مدرسه حقوق دارند و تصدیق آنها کاری است که از مسیو یری مطلع ترند.

بعلاوه بنده از این جهات با ایشان مخالف نیستم مخالفت بنده از ۳ جهت است:

یکی خواستن مستشار از خارج جهت اولیه این است که يك مملکتی از نقطه نظر سیاست یعنی ضعف آن مملکت ایجاب کرده باشد

جمعی از نمایندگان (با همه) این - طور نیست.

آقا سید محمد علی شوشتری - متلاً متلاً

بمعاون دوستی با يك مملکتی مستشار برای

وضع قوانین خودشان بخواهند که يك قوانینی وضع کند مملکت ما این طور نیست.

مملکت ما دارای يك قانون جامعی است که احتیاج بهیچ قانونی ندارد و عقیده من اگر در سایر ممالک هم يك مواد قانون حقوقی خوبی پیدا شود اقتباس از قوانین اسلامی ما است.

داور اینطور نیست.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به طرز تشکیلات هم انصافاً آید این مدت ده یا پانزده سالی که مسیو یری در این مملکت تشریف دارند آیا وضعیت طرز تشکیلات عدلیه بشکلی کرده اند که پس از این مدت مردم این مملکت بی نیاز باشند از این که تجدید نظر بکنند؟

حیر اینطور نیست امروز وضعیت تشکیلات عدلیه طوری است که تمام افراد مملکت دچار دو تأمین مالی ندارند.

نصرت الدوله - قانون عدلیه را مجلس تصویب کرده است.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به وضعیت تشکیلات عدلیه باید مراجعه شود به افکار عمومی تا معلوم شود دولت و مملکت از این طرز تشکیلات رضایت دارند یا خیر؟

شیروانی - مسیو یری چه قضات فاسدند.

آقا سید محمد علی شوشتری - ایشان باید طرز تشکیلات را طوری مرتب نمایند که اگر يك قضایی برخلاف رفتار کرد ما که و دشمن را بگیرند از پالایند از بدین طریق تشکیلات عدلیه اینطور نبوده بنده حقیقه توجیه آقایان نمایندگان محترم را جلب میکنم که توجه مخصوص بفرمایند و حقیقه به بینند پس از ۱۱ سال ۱۲ سال وضعیت طرز تشکیلات عدلیه طوری شده است که مردم این مملکت بی نیاز باشند؟

بنده عقیده دارم اگر نفر متخصی می فی الجمله متخصی از خود ما در عدلیه نبود طرز تشکیلات عدلیه تا این اندازه درست نبود.

بعلاوه در قانون استخدام مسیو یری در ماده سومش مینویسد:

حقوق مسیو یری سالیانه هفت هزار و دویست تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است در آن روزی که بنا بوده است مسیو یری استخدام شود این ترتیب را قبول کرده است.

دیگر این چه پولی است که امروز از این مملکت بی پول کم پول به او بدهند.

مخبر بیکتست از فرمایشات آقای شوشتری را خود آقایان حکایت خواهند فرمود که خارج از موضوع بود زیرا قسمتی را که راجع به طرز تشکیلات عدلیه فرمودند مربوط به مسیو یری نیست و اگر ابراری

وضع قوانین خودشان بخواهند که يك قوانینی وضع کند مملکت ما این طور نیست.

مملکت ما دارای يك قانون جامعی است که احتیاج بهیچ قانونی ندارد و عقیده من اگر در سایر ممالک هم يك مواد قانون حقوقی خوبی پیدا شود اقتباس از قوانین اسلامی ما است.

داور اینطور نیست.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به طرز تشکیلات هم انصافاً آید این مدت ده یا پانزده سالی که مسیو یری در این مملکت تشریف دارند آیا وضعیت طرز تشکیلات عدلیه بشکلی کرده اند که پس از این مدت مردم این مملکت بی نیاز باشند از این که تجدید نظر بکنند؟

حیر اینطور نیست امروز وضعیت تشکیلات عدلیه طوری است که تمام افراد مملکت دچار دو تأمین مالی ندارند.

نصرت الدوله - قانون عدلیه را مجلس تصویب کرده است.

آقا سید محمد علی شوشتری - راجع به وضعیت تشکیلات عدلیه باید مراجعه شود به افکار عمومی تا معلوم شود دولت و مملکت از این طرز تشکیلات رضایت دارند یا خیر؟

شیروانی - مسیو یری چه قضات فاسدند.

آقا سید محمد علی شوشتری - ایشان باید طرز تشکیلات را طوری مرتب نمایند که اگر يك قضایی برخلاف رفتار کرد ما که و دشمن را بگیرند از پالایند از بدین طریق تشکیلات عدلیه اینطور نبوده بنده حقیقه توجیه آقایان نمایندگان محترم را جلب میکنم که توجه مخصوص بفرمایند و حقیقه به بینند پس از ۱۱ سال ۱۲ سال وضعیت طرز تشکیلات عدلیه طوری شده است که مردم این مملکت بی نیاز باشند؟

بنده عقیده دارم اگر نفر متخصی می فی الجمله متخصی از خود ما در عدلیه نبود طرز تشکیلات عدلیه تا این اندازه درست نبود.

بعلاوه در قانون استخدام مسیو یری در ماده سومش مینویسد:

حقوق مسیو یری سالیانه هفت هزار و دویست تومان خواهد بود و این حقوق شامل مدد معاش ریاست مدرسه حقوق و معلمی در آن مدرسه است در آن روزی که بنا بوده است مسیو یری استخدام شود این ترتیب را قبول کرده است.

دیگر این چه پولی است که امروز از این مملکت بی پول کم پول به او بدهند.

مخبر بیکتست از فرمایشات آقای شوشتری را خود آقایان حکایت خواهند فرمود که خارج از موضوع بود زیرا قسمتی را که راجع به طرز تشکیلات عدلیه فرمودند مربوط به مسیو یری نیست و اگر ابراری

دارند مربوط به مجلس است برای اینکه قانون تشکیلات دما به بصورت مجلس رسیده است و اما یکی از اعتراضات دیگر که به مسیو یری کردند این بود که پس از ۱۰ سال که در عدلیه است ما را بی نیاز نکرده است و کلیه نواقص ما مرتفع نشده است گمان میکنم در آن جاهاتی هم که دویست سیصد سال است عدلیه دارند و تقریباً نصف سال است مملکتشان مشروطه است هنوز در ادارات قضائیشان نواقص هست که باید برود مرتفع شود و ما باین زودی نمیتوانیم تکمیل نماییم.

یکتست دیگر از فرمایشاتشان را که اصلاً لازم نمی دانم جواب عرض کنم و در قسمت اخیر هم فرمودند قبول کرده است باید عرض کنم که قبول نکرده است.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

(جمعی گفتند کافی نیست)

رئیس - رای میگیریم بیکتست مذاکرات آقایان موافقین قیام فرمایند (معدودی برخاستند)

رئیس - معلوم می شود کافی نیست.

آقای دولت آبادی (اجازه)

حاج میرزا یحیی دولت آبادی - عرض ندارم.

رئیس - شاهزاده شیخ رئیس (اجازه)

محمد هاشم میرزا شیخ رئیس - بنده راجع بتأمین استخدام اجازه خواسته بودم در این جا عرضی ندارم.

رئیس - آقای دستغیب (اجازه) يك قدری تأمل بفرمائید عرضم بخواهم نوبت آقای شیخ فرج الله است.

آقا شیخ فرج الله - مقدمه لا بدم عرض کنم تقریباً چهل روز پیش لایحه دخانیات آمد بمجلس و نمایندگان در فوریت آن مخالفت کردند و بالاخره گفته شد که حقوق ادارات باقی مانده و بودجه کسر دارد لابد بر این هستیم که این قانون را تصویب کنیم و بقیده فوریت آن وضع شب تا صبح هفت مجلس طول کشید تا تصویب شد.

من نمی دانم چه چیز باعث شده است که این نوعها بر بودجه مملکت تحمیل کنیم. در جلسه قبل تفاوت حقوق برای کلنل مارکام تصویب شد يك حقوقی برای ما مورین بلژیکی تصویب شد در این جلسه هم يك اضافه حقوقی که هیچ لازم نیست باید تصویب شود.

آن پیشنهاد هائی که در کمیسیون بودجه هست و من برآورد کرده ام تقریباً چهار صد هزار تومان است که بر بودجه مملکت تحمیل شود.

آخردولت چه در نظر دارد آیا باز هم باید مالیات وضع کنیم!!